

**FİZİKSEL AKTİVİTE AMAÇLI
PARK VE REKREASYON ALANLARININ
KULLANIMINI ETKİLEYEN
FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ**

Fatih ARMUTCU

YÜKSEK LİSANS

Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı

T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

FİZİKSEL AKTİVİTE AMAÇLI PARK VE REKREASYON ALANLARININ
KULLANIMINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Fatih ARMUTCU-2018

BATMAN

Her Hakkı Saklıdır

TEZ KABUL VE ONAYI

Fatih ARMUTCU tarafından hazırlanan “Fiziksel Aktivite Amaçlı Park Ve Rekreatyon Alanlarının Kullanımını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi” adlı tez çalışması .../.../... tarihinde aşağıdaki jüri tarafındanoy birliğiile Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rekreatyon Yönetimi Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ :

İMZA

ÜYE

Doç. Dr. Cengiz TAŞKIN

.....

(BAŞKAN)

ÜYE

Doç. Dr. Cengiz TAŞKIN

.....

(DANIŞMAN)

ÜYE

Unvanı Adı Soyadı

.....

ÜYE

Unvanı Adı SOYADI

.....

Yukarıdaki sonucu onaylıyorum.

Prof. Dr. Hasan H. ÇATALCA

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü V

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Fatih ARMUTCU

Tarih:

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FİZİKSEL AKTİVİTE AMAÇLI PARK VE REKREASYON ALANLARININ KULLANIMINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Fatih ARMUTCU

Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Cengiz TAŞKIN

2018, 74 Sayfa

Jüri

Doç. Dr. Cengiz TAŞKIN

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf SÖZER

Dr. Öğr. Üyesi N. Muhammet ÇELİK

Bu araştırmanın amacı; Yerel yönetimler ve bazı özel kuruluşlar tarafından yaptırılan park ve rekreasyonel alanlarının kullanımını etkileyen faktörlerin belirlenmesidir. Yapılan bu araştırma betimsel tarama modelindedir. Araştırmanın evrenini İstanbul ili Ümraniye ilçesinde bulunan park ve rekreasyon alanlarını kullanan 18 yaş ve üzerindeki bireyler oluşturmuştur. Bu evrenden gönüllü olarak araştırmaya 640 birey katılmıştır. 640 bireyden elde edilen veriler incelendiğinde, katılımcılardan bazılarının sorulara eksik ya da hatalı cevaplar vermiş oldukları belirlenmiş, bu neden dolayı araştırmanın örneklemini 596 katılımcıdan oluşmuştur [%68.5 (408)'i kadın, %31.5 (188)'i erkek]. Veri toplama aracı olarak geçerliği ve güvenilirliği Gümüş (2016) tarafından kanıtlanan Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri (RAKE) ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programında analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular neticesinde; katılımcıların fiziksel aktivite amaçlı park ve rekreasyon alanlarının kullanım engellerinin medeni durum, cinsiyet, eğitim durumu, yaş, spor yapma sıklıklarına ve geliş nedenlerine, göre anlamlı farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel Aktivite, Rekreasyon Alanı, Rekreasyon, Park

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

**DETERMINATION OF THE FACTORS AFFECTING THE USE OF THE
PARK AND RECREATION AREAS FOR PHYSICAL ACTIVITY****Fatih ARMUTCU**Batman University Institute For Social Sciences
Recreation Management

Adviser : Dr. Asis. Prof. Cengiz TAŞKIN

2018, 74 Page

Jury

Doç. Dr. Cengiz TAŞKIN

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf SÖZER

Dr. Öğr. Üyesi N. Muhammet ÇELİK

The aim of this survey is to determine the factors affecting the use of parks and recreational areas which are built by local governments and some private institutions. This research is based on the descriptive scanning model. The universe of there search was created by individuals who live in Ümraniye-İstanbul and who by 18 years old and above and use the park and recreation areas . 640 voluntarily individuals participated from stated universe. When the data obtained from 640 individuals were examined, it was determined that some of the participants gave incomplete and false answers to the questions. Therefore, the paradigm of the research is continued with 596 participants. The percentage of the woman participants was %68.5 (408 woman participant), whereas the percentage of the man participants was %31.5 (188 man participant). Recreation Area Attandance Barrier (RAKE) scale which the validity and reliability is proved by Silver(2016) is used as data collection tool. The obtained data were analyzed in the SPSS packet program. Accordings to the survey, the restrains of using parkand recreational areas for physical activity showe dsigni ficant difference saccording to marital status, gender, age group sandin come levels between participants.

KeyWords :Physical Activity, Recreation Arrea , Recreation , Park

ÖNSÖZ

Ülkemizde gelişen ve halen gelişmeye devam eden teknolojinin insan yaşamına ve çalışma koşullarına getirdiği kolaylıklar sayesinde insanların kendileri için daha fazla ayırdıkları serbest zamanı park ve rekreasyon alanlarında daha verimli ve keyifli geçirmelerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Ayrıca bu çalışmanın, yapılması planlanan park ve rekreasyon alanlarının ne şekilde nereye ve nasıl yapılacağı yönünde de ilgililere önemli bir kaynak oluşturacağı düşünülmektedir.

Yüksek lisans eğitimim süresince desteğini ve yardımlarını hiç eksik etmeyen danışman hocam Doç.Dr. Cengiz TAŞKIN'a teşekkürlerimi sunarım.

Gerek eğitim sürecimde gerekse tez çalışmam sırasında yardımlarını esirgemeyen Sayın Ahmet YILGIN ve Doç. Dr. Hüseyin ÖZTÜRK hocalarıma, mesai arkadaşım Murat PORTAKAL'a da yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Fatih ARMUTCU

BATMAN-2018

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR	ix
ŞEKİLLER VE ÇİZELGLER	x
BÖLÜM I	1
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Altproblemler	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Araştırmanın Amacı.....	3
1.5. Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler.....	3
1.5.1. Bağımlı Değişkenler.....	3
1.5.2. Bağımsız Değişkenler.....	3
1.6. Araştırmanın Sınırlılıklar.....	3
1.7. Sayıtlar.....	4
BÖLÜM II	5
2.KAYNAK ARAŞTIRMASI	5
2.1. Rekreasyonun Tanımı	5
2.2. Rekreasyonun Özellikler.....	6
2.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması.....	8
2.4. Rekreasyona Neden İhtiyaç Vardır?.....	10
2.5. Rekreasyonel Faaliyetlere Katılımı Engelleyen Faktörler.....	12
2.6. Rekreasyonel Faaliyetlere Katılımı Destekleyen Faktörler.....	13
2.7. Ülkemizde Rekreasyon.....	14
2.8. Rekreasyon Alanları ve Kent Parkları.....	15
2.8.1. Hızla Büyüyen Şehirler Ve Toplu Yaşamın Olduğu Yerlerde Rekreasyon Alanları.....	16
2.8.2. Yerel Yönetimler ve Fiziksel Aktivite Amaçlı Kullanılan Park ve Rekreasyon Alanları.....	16
2.9. Zaman Kavramının Tanımı ve Sınıflandırılması.....	17
2.9.1. Zorunlu Davranışlar İçin Gerekli Zaman	18
2.9.2. Boş Zaman	18
2.9.3. Serbest Zaman	18
2.10. Fiziksel Aktivite.....	19
2.11. Fiziksel Aktivite Tipleri.....	20
2.11.1. Aerobik Egzersiz.....	20
2.11.2. Dirençli Kuvvertlendirme ve Ağırlık Egzersizleri.....	20
2.11.3. Denge ve Germe Egzersizleri.....	20

2.12. Fiziksel Aktivitenin Faydaları.....	20
2.13. Fiziksel Aktiviteyi Etkileyen Faktörler.....	21
2.14. Rekreasyon ve Boş Zaman İlişkisi.....	22
BÖLÜM III.....	24
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	24
3.1. Araştırma Modeli.....	24
3.2. Veri Toplama Araç ve Teknikleri.....	24
3.3. Evren ve Örneklem.....	25
3.4. Verilerin Toplanması.....	26
3.5. Verilerin Analizi.....	26
BÖLÜM IV.....	28
4. BULGULAR.....	28
BÖLÜM V.....	46
5. TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER.....	46
5.1. Tartışma ve Sonuç.....	46
5.2. Öneriler.....	51
KAYNAKÇA.....	53
ÖZGEÇMİŞ.....	59
EKLER.....	60

SİMGELER VE KISALTMALAR

Kısaltmalar

- RAKE** : Rekreasyon alanları katılım engelleri
SPSS : Statistical PackageforSocialSciences
TDK :Türk Dil Kurumu
WHO : World HealthOrganization
S.b : Sağlık Bakanlığı

ŞEKİLLER VE ÇİZELGLER

Şekil 2.1. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi	11
Şekil 2.2. Boş zaman etkinliklerine katılımın önündeki engeller-hiyerarşi modeli	13
Çizelge 3.1. Güvenirlilik istatistiği.....	25
Çizelge 4.1. Katılımcıların yaşları.....	29
Çizelge 4.2. Katılımcıların cinsiyetleri.....	29
Çizelge 4.3. Katılımcıların araç sahibi olma durumları	29
Çizelge 4.4. Katılımcıların spor yapma sıklıkları.....	30
Çizelge 4.5. Katılımcıların park ve rekreasyon alanlarına geliş nedenleri.....	30
Çizelge 4.6. Katılımcıların medeni durumları.....	31
Çizelge 4.7. Katılımcıların eğitim durumları.....	31
Çizelge 4.8. Katılımcıların sağlık durumları.....	31
Çizelge 4.9. Güvenlik engeli alt boyutuna göre t testi sonuçları.....	32
Çizelge 4.10. Bireysel engel alt boyutuna göre t testi sonuçları.....	32
Çizelge 4.11. Spor alanı engeli alt boyutuna göre t testi sonuçları.....	33
Çizelge 4.12. Zaman engeli alt boyutuna göre t testi sonuçları.....	33
Çizelge 4.13. Arkadaş engeli alt boyutuna göre t testi sonuçları.....	33
Çizelge 4.14. Güvenlik engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	34
Çizelge 4.15. Bireysel engel alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	34
Çizelge 4.16. Spor alanı engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	34
Çizelge 4.17. Zaman engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	35
Çizelge 4.18. Arkadaş engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	35
Çizelge 4.19. Güvenlik engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	36
Çizelge 4.20. Bireysel engel alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	36
Çizelge 4.21. Spor alanı engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	37
Çizelge 4.22. Zaman engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	37
Çizelge 4.23. Arkadaş engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	38
Çizelge 4.24. Güvenlik engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	38
Çizelge 4.25. Bireysel engel alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	39
Çizelge 4.26. Spor alanı engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	39
Çizelge 4.27. Zaman engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	40
Çizelge 4.28. Arkadaş engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	40
Çizelge 4.29. Güvenlik engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları	41
Çizelge 4.30. Bireysel engel alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	41
Çizelge 4.31. Spor alanı engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	42

Çizelge 4.32. Zaman engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	42
Çizelge 4.33. Arkadaş engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	43
Çizelge 4.34. Güvenlik engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	43
Çizelge 4.35. Bireysel engel alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	44
Çizelge 4.36. Spor alanı engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	44
Çizelge 4.37. Zaman engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	45
Çizelge 4.38. Arkadaş engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları.....	45

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bireylerin fiziksel aktivite amaçlı park ve rekreasyon alanlarının kullanımını etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik yapılan bu çalışmanın birinci bölümünde problem durumu, alt problemler, araştırmanın önemi, araştırmanın amacı, sınırlılıklar ve sayıtlar ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

1.1 Problem Durumu

Araştırmanın problemini; fiziksel aktivite amaçlı park ve rekreasyon alanlarının kullanımını etkileyen faktörlerin belirlenmesi oluşturmaktadır.

Günümüzdeki gelişmiş ve gelişmeye devam eden teknolojinin, bireylerin iş hayatına ve yaşam koşullarına getirdiği kolaylıklar bireylerin daha fazla hareketsiz kalmasına neden oluyor ve bu hareketsizlik de bireylerde başta sağlık sorunları olmak üzere birçok olumsuzluğun artmasına neden olmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2008 yılı Raporunda dünyada 15 yaş ve üzeri yetişkinin %31'inin yeterince hareketli olmadığı belirtilmiştir.(WHO., 2008).

Sağlık Bakanlığı tarafından 2011'de yapılan "Kronik Hastalıklar Risk Faktörleri Araştırmasına göre Türkiye'deki kadınların %87'si, erkeklerin ise %77'sinin yeterli ölçüde fiziksel aktivite yapmadığı belirlenmiştir. Bu oranlar ise hareketsiz yaşam tarzının dünyada ve ülkemizde fazla olduğunu göstermektedir.(Sb.,2014)

Hareketsiz yaşam sonucu olarak önemli sağlık sorunları incelendiğinde hareketsizlik bireyde; her türlü stres karşısında etkilenme bunun sonucunda doyumsuzluk, mutsuzluk, ruhsal bunalım ve daha birçok psikolojik ve fizyolojik bozukluklara neden olmaktadır. Çağımızın en ölümcül hastalığı olan koroner damar hastalığı riskinde artış, göğüs kafesi esnekliği ve solunum sistemi problemleri, karın kaslarının zayıflığına bağlı sindirim ve boşaltım güçlükleri, tüm kaslar da kuvvet, esneklik, dayanıklılık ve işlevlik kayıpları, kan parametrelerinde kan şekeri ve kan yağ düzeyinde anormallikler, duruş ve omur bozuklukları, eklem hareket açısının daralmasına bağlı olarak esnekliğin azalması, kemiklerde kireçlenme hareketsiz yaşamın sonucunda görülmektedir.(Koparan ve Ark., 2002)

1.2 Alt Problemler

Bireylerin fiziksel aktivite amaçlı park ve rekreasyon alanlarının kullanımını etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

- Yaş'a göre anlamlı bir fark var mıdır?
- Cinsiyete göre anlamlı bir fark var mıdır?
- Eğitim durumuna göre anlamlı bir fark var mıdır?
- Medeni duruma göre anlamlı bir fark var mıdır?
- Park ve rekreasyon alanlarına geliş nedenlerine göre anlamlı bir fark var mıdır?
- Park ve rekreasyon alanlarını spor yapma amaçlı kullanımsıklığına göre anlamlı bir fark var mıdır?

1.3 Araştırmanın Önemi

Şimdiye kadar açıklanmaya çalışılan bu veriler gösteriyor ki fiziksel aktivite, rekreasyonel bir araç olarak insanların; teknolojinin gelişmesiyle beraber açıkça hayat ve çalışma biçimlerini değiştirmeleri sonucu, şehirlere ve gelişen teknolojik ortamlara taşınmaları, bir taraftan hayat standartlarının yükselmesi, diğer taraftan da negatif olarak zihinsel ve fiziksel eksikliklerin ortaya çıkardığı olumsuzlukları gidermek için önemli fonksiyonlar üstlenmiştir (Karaküçük, 2008).

Anaokulu öğretmenlerinin serbest zamanlarında sağlıklı olmak, fiziki uygunluk, rahatlamak ve bu sayede de mesleki başarılarını artırmak için spor yaptıkları, spor yapabilmek için de devletten olanaklar talep ettikleri görülmektedir (Öztürk, 2016).

Fiziksel aktivite bireylerin sağlıklı bir yaşam sürmeleri açısından ne kadar önemliyse yeri geldiğinde de insanların ekonomik düzeylerine katkı sağlamak açısından da önemli bir unsurdur. Günümüzde şehirlerde yaşayan birçok insan gelirlerinin bir kısmını fiziksel aktivitelere ayırmaktadır. Devlet, yerel yönetimler ve bazı kuruluşlar ise bu aktivitelere destek vererek, vatandaşlarını teşvik etmelidir. Yerel yönetimler içinde en önemlisi ise halka en yakın olarak bilinen belediyelerdir. Bunun nedeni ise belediyelerin yapmak zorunda olduğu çoğu görevlerin halkın yaşantısı ile yakından ilişkili olmasından kaynaklanmaktadır (Ağılönü ve Mengütay, 2009).

1.4 Araştırmanın Amacı

Devletin öncelikli görevlerinden olan ‘halk sağlığının korunması’ ilkesine bağlı olarak hükümetlerin teşviki ile yerel yönetimler modern ve çok fonksiyonlu park ve rekreasyon alanları yapmaya başlamıştır (Gümüş, 2012). Bu araştırma ile, ülkemizde her geçen gün gelişerek yenilenen rekreasyon ve park alanlarını, gerek boş zaman değerlendirme gerekse fiziksel aktivite amaçlı kullanan bireylerin, bu tür alanları tercih etmemesinde etkili olan nedenleri incelemek amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın mevcut alanların modernize edilmesinde ve yeni alanların yapılması aşamasında dikkate alındığı takdirde; idari kısımlarda alınacak kararlarla, modernize edilen ve yeni yapılan alanların kullanıcıların memnuniyet düzeyinin yanı sıra katılım düzeyine de arttırıcı etki sağlayabileceği düşünülmektedir.

1.5 Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler

1.5.1 Bağımsız değişkenler

Yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, gelir düzeyi, sağlık durumu, park ve rekreasyon alanlarını spor yapma amaçlı kullanım sıklığı araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluşturmaktadır.

1.5.2 Bağımlı değişkenler

Yerel yönetimler ve bazı özel kuruluşlar tarafından yapılan park ve rekreasyon alanını fiziksel aktivite amaçlı kullanımını engelleyen unsurlar, araştırmanın bağımlı değişkenleridir.

1.6 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma İstanbul İli Ümraniye İlçesindeki yerel yönetimler ve bazı özel kuruluşlar tarafından yaptırılan park ve rekreasyon alanlarını 2018 yılında kullanan 640 kişi ile sınırlandırılmıştır. Park ve rekreasyon alanının kullanımını etkileyen öğeler engelleyici öğelerle sınırlanmıştır.

1.7 Sayıtlar

Araştırmaya katılan kişilerin veri toplama aracını yansız ve dürüst bir şekilde, cevapladıkları ve verdikleri yanıtların katılımcıların gerçek görüşlerini ifade ettiği varsayılmıştır.

BÖLÜM II

2. KAYNAK ARAŞTIRMASI

Bu bölümde konu ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalara yer verilmiştir. İlk olarak rekreasyon kavramının tanımı, özellikleri, türleri ve rekreasyona neden ihtiyaç duyulduğu açıklanmaya çalışılmış ve daha sonra diğer kavramlar açıklanmıştır.

2.1 Rekreasyonun Tanımı

Rekreasyon kavramının araştırmacılar tarafında kabul edilmiş ortak bir tanımı bulunmamakla beraber rekreasyon köken olarak latinceye yenilemek, tazelemek anlamlarına gelen ‘recreatio’ kelimesinden türemiştir (Kabağaç ve Alover, 1995). Kelime anlamı ise İngilizcede “leisure”, Latinceye “licere” yani “özgür olmadan” gelmektedir. Rekreasyon çoğunlukla baskıdan kurtulma, seçme özgürlüğü, iş hayatından ve sorumluluk duyduğu zamanlardan arta kalan zaman olarak ifade edilmektedir (Torkildsen, 1996).

Rekreasyon, yenilemek anlamındaki klasik yaklaşımına göre; rekreasyon, bireyi yapmakta olduğu zorunlu işlerden sonra artta kalan zamanında tazeleyen, rahatlatan ve gönüllü olarak, istediği gibi yaptığı faaliyetler olarak tanımlanmıştır (Kraus, 1985).

Rekreasyonun temelinde özgürlük ve serbestlik bulunmaktadır. Yani rekreatif faaliyetlere katılacak olan birey bu faaliyetleri özgürce ve istediği gibi yapabilmelidir. Rekreasyon kişilerin boş zamanlarında yaptıkları faaliyetlerdir. Rekreasyon kişinin zorunlu yapması gerekenler dışındaki zamanlarda, katıldığı faaliyetlerle ilgili olup, birçok alanda ve kişinin iradesiyle özgürce yaptığı çok çeşitli aktivitelere denir (Karaküçük, 2008).

2.2 Rekreasyonun Özellikleri

Rekreasyon bireyin kendi istediği gibi özgürce yaptığı bir faaliyet olduğu için bu özgürlük ve istediği gibi yapabilme de kişiden kişiye değişebilmektedir. Bu sebepten dolayıdır ki bireylerin kendi fikir düşünce ve amaçlarına göre farklılık gösteren rekreasyonun özellikleri konusunda, araştırmacılar ortak bir noktada buluşmamışlardır. Ancak, rekreasyonun birçok araştırmacı tarafından kabul edilen bazı temel özelliklerinden bahsetmek mümkündür. Bunlar rekreasyonu, diğer aktivite ve kavramlardan ayıran bazı temel özelliklerdir. Bu temel özellikler Karaküçük'e göre (Karaküçük, 2005).

- Rekreasyon faaliyetlerinin seçiminde gönüllülük esastır. Yani birey artan zamanlarında gönüllü olarak etkinliklere katılmak ister.
- Rekreasyon faaliyetleri kişide özgürlük hissi uyandırır. Yani birey, yapmak zorunda olduğu işlerden artan zamanında sadece kendine vakit ayırarak, kendi için istediği şeyleri özgürce yaptığını hisseder.
- Rekreasyonda faaliyetlere devam ve iştirak etme zorunluluğu bulunmamalıdır. Birey faaliyetlere zorlama olmadan kendi iradesiyle katılmalı ve istediği zamanda bu faaliyetleri bırakabilmelidir.
- Rekreasyon, serbest zamanlarda yapılır. Yani bireyin yapmak zorunda olduğu zamanlar dışında yapılmalıdır.
- Rekreasyon ayırım yapmadan bireylerin aktivitelere katılımlarına imkân verir. Yani yaşlı, genç, kadın, erkek, kültürel, ekonomik vb. ayrımlar yapmaz.
- Rekreasyon aktivitelerini seçme hakkı bireyin iradesine bırakılmalıdır. Birey istediği aktiviteyi seçebilmelidir. Çünkü Rekreasyonun temelinde seçme özgürlüğü vardır.
- Rekreasyonel faaliyetler, her türlü açık veya kapalı alanlar ile her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilmelidir.
- Rekreasyon muhakkak bir aktiviteyi gerektirir.
- Rekreasyon çeşitli aktiviteleri bir arada içerir.

- Rekreasyon zevk, mutluluk ve neşe veren bir faaliyetlerdir. Birey kendi isteğiyle, istediği gibi kendine zaman ayırdığı için kendini rahat, huzurlu, mutlu ve neşeli hisseder.

- Rekreasyon evrensel olarak uygulanmaktadır. Bireyleri çeşitli dini ve ekonomik vb. gruplara ayırmadan katılım sağlanmalıdır.

- Rekreasyon, kişinin kendisini ifade edebilme ve yeni şeyler yapabilmesine yardımcı olmalıdır.

- Rekreasyonun bireylerin düşüncelerine göre amaçları vardır.

- Rekreasyon aktivitelerinin katılana, bireysel ve toplumsal özellikler kazandırması beklenir: Birey aktiviteleri özgürce seçer fakat bu aktiviteler bireyin kendisini ve içinde bulunduğu toplumu ve çevreyi rahatsız etmeyecek ve düzeni bozmayacak aktiviteler olmalıdır.

- Rekreasyonun, sadece bir tek faaliyeti içermesi zorunlu değildir. İki yada daha fazla faaliyeti içerebilir.

- Bazı rekreasyon aktiviteleri, rekreasyon konusunda uzman veya deneyimli kişiler gözetiminde yapılabilir.

- Rekreasyon eylemi, planlı veya plansız, beceri sahibi kişilerle veya beceri sahibi olmayan kişilerle ya da organize olmuş veya organize olmamış mekânlarda da yapılabilir.

Bireylerin aktivitelere katılımı sonucunda ortaya rekreasyon çıkmaktadır. Torkildsen'e göre rekreasyonun özellikleri ise şu şekilde sıralanmaktadır (Torkildsen, 1999).

- Rekreasyon kişiseldir, bundan dolayıdır ki aktivitelere katılan kişiler doyuma ulaşmalıdır.

- Aktivitelere katılmada kişinin istekli olması önemlidir.

- Rekreasyon sevinç verici ve gayretlendiricidir. Bu sebepten dolayıdır ki her aktivitenin bir kıymeti, özendiriciliği ve özgünlüğü olmalıdır.

- Rekreasyon sosyal, ruhsal, zihinsel, fiziksel vb. her türlü aktivitenin içinde yer alabilir.

- Genellikle rekreasyon bir entrika ile ortaya çıkmaktadır.
- Her rekreatif deneyimin kendine ait özellikleri mevcuttur.

Yukarıda rekreasyon ile ilgili vermiş olduğumuz özelliklere göre bir özetleme yapmak gerekirse rekreasyonel faaliyetler, serbest zamanlarda yapılan, özgürlüğü, seçimi ve sonuçta mutluluk veren etkinliklerdir. Kişi bu faaliyetleri, kendini gerçekleştirme, huzurlu olma ve zevk alma gibi psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak için kullanabilir (Torkildsen, 2005). Birey aktiviteleri araçlı veya araçsız, grupla veya tek başına, açık veya kapalı alanlarda gerçekleştirebilir (Demirel, 2009).

Rekreasyon, bireylerin yaşamlarında güçlü ve kontrollü olma enerjisi, adrenalin, coşku gibi ihtiyaçlarını gideren ve yaşamını değerli kılan, önemli imkanlar sağlamaktadır (Kraus, 1998).

2.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreasyonun temelinde birey ve özgürlük olduğu için rekreasyon çok yönlüdür. Bu nedenden dolayı araştırmacılar rekreasyonun sınıflandırılmasında da ortak bir noktada buluşulamamışlardır (Karaküçük, 2008).

Amaçlarına Göre Rekreasyonun Sınıflandırılması:

- a. Dinlenme amacıyla yapılan rekreasyon etkinlikleri: Bireyin yapmak zorunda olduğu işlerden sonra rahatlamak için yaptığı faaliyettir.
- b. Kültürel amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri: Bireyin artan zamanlarında çeşitli tarihi yerleri gezmek amacıyla yapılan faaliyetleridir.
- c. Toplumsal amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri,
- d. Sportif amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri: Bireyin artan zamanlarda çeşitli spor dalları ile ilgilenerek yaptığı etkinliklerdir.
- e. Turizm amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri: Bireyin artan zamanlarında gezmek, dinlenmek vb. amaçlarla turizm yerlerini ziyaret ederek yaptığı etkinliklerdir.
- f. Sanatsal amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri: Bireyin artan zamanlarında çeşitli sanat dallarıyla ilgilenmek amacıyla yaptığı faaliyetlerdir.

Çeşitli Faktörlere Göre Rekreasyonun Sınıflandırılması:

- a. Yaş faktörüne göre: Bireylerin kendi yaşlarına hitabeden aktiviteleri seçmesidir.
- b. Faaliyete katılanların sayısına göre: Faaliyetlere katılımların grup veya bireysel olmasıdır.
- c. Zamana göre: Gündüz, gece, hafta sonu, mevsime göre vb. zamanlara göre yapılan faaliyetlerdir
- d. Kullanılan mekâna göre: Açık veya kapalı alan tercihinine göre yapılan faaliyetlerdir.
- e. Sosyolojik muhtevaya göre: Gelenek göreneklerimize göre yapılan faaliyetlerdir. Bu gibi faaliyetler devlet destekli olabilir.

Fonksiyonel Açıdan Rekreasyonun Sınıflandırılması:

- a. Ticari rekreasyon: Bireylerin faaliyette verilen hizmetleri satın alarak yaptıkları faaliyetlerdir.
- b. Sosyal rekreasyon: Aynı sosyal ortamdaki insanların bir araya gelerek yaptıkları faaliyetlerdir.
- c. Uluslararası rekreasyon: Çeşitli ülkelere yapılan gezi vb. faaliyetlerdir.
- d. Estetik rekreasyon: Gelir düzeyi yüksek olan bireylerin çeşitli müzik dinletileri vb. alanlarda yaptığı faaliyetleridir.
- e. Fiziksel rekreasyon: Yapılan bütün spor çeşitleridir diyebiliriz.
- f. Orman rekreasyonu: Ormanlarda yaban hayatı görme, koşu, gezi vb. amaçlarla yapılan faaliyetlerdir.

Uzun ve Altunkasa (1997) ise rekreasyonel etkinlikleri 4 temel kategori içerisinde sınıflandırmışlardır:

Fiziksel rekreasyon etkinlikleri: Bireyin daha çok fiziksel güç harcayarak yerine getirdiği eylemlerdir.

Sosyal rekreasyon etkinlikleri: Sosyal faaliyetler sonucunda ortaya çıkan etkinliklerdir.

Düşünceye dayalı rekreasyon etkinlikleri: Kültür, eğitim, yaratıcılık ve estetik ağırlıklı rekreasyon eylemleridir.

Doğal veya yapay çevreye dayalı rekreasyon etkinlikleri: Çeşitli doğal güzellikler ve insan eliyle doğada yapılmış ve insanı cezbeden durumlarda yapılan faaliyetlerdir.

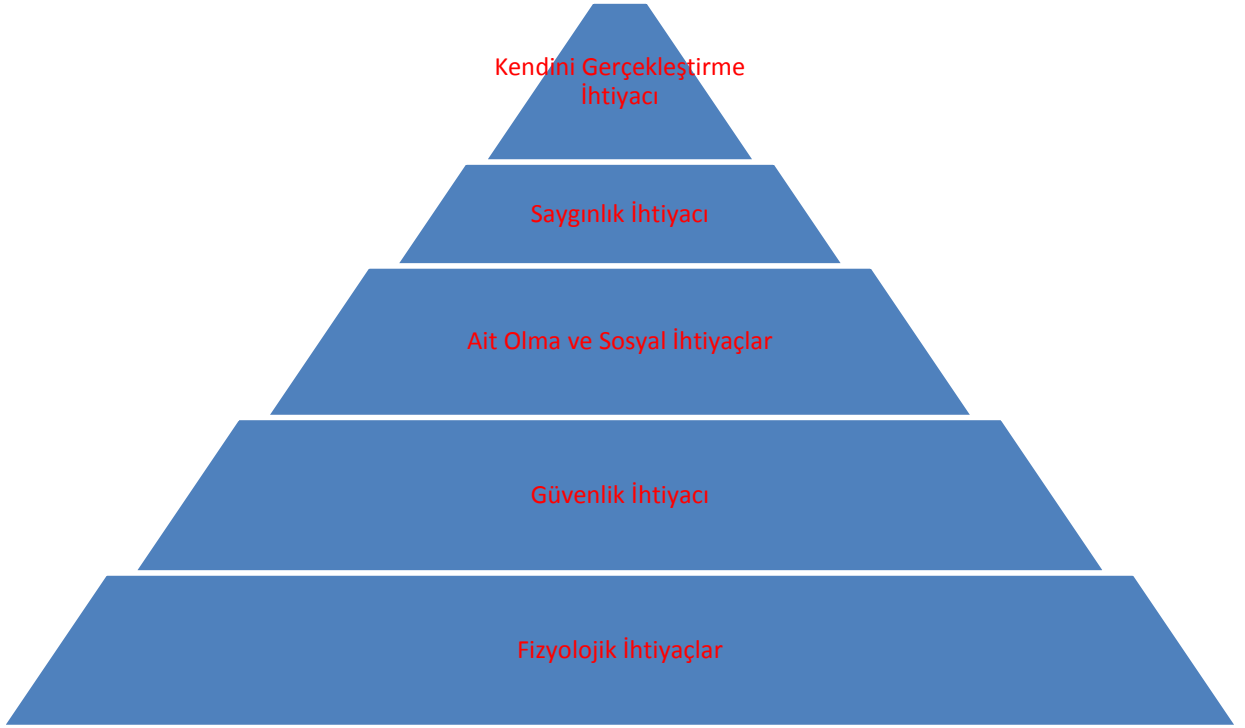
2.4. Rekreasyona Neden İhtiyaç Vardır?

Bireyler eksikliklerini hissettikleri bazı şeyleri gidermek amacıyla çeşitli faaliyetlerde bulunurlar. Rekreasyonel ihtiyaçlar da, insanların çeşitli davranışlarına göre ortaya çıkmaktadır. Yani rekreasyonel faaliyetler tek bir faktöre göre ortaya çıkmaktadır. Rekreasyon analizleri için rekreasyon faaliyetlerine katılan bireylerin ihtiyaçlarının neler olduğunun bilinmesi bu aşamada önemlidir (Karaküçük, 2008).

Rekreasyon faaliyetlerine katılmayan birey ile katılan birey arasında çevreye uyum, sağlıklı olma, dinginlik veya benzeri konularda farklılıklar görülür. Yani rekreasyon bireyin hayatını anlamlandıran faaliyetlerdir. Bu sebeptendir ki bireylerin hem toplumsal, hem fiziksel hem de psikolojik olarak rekreasyona ihtiyacı vardır (Yılmaz, 2007).

Bireyin sağlıklı olmasına yarayan faaliyetler, bireyi sosyal çevre ortamında da rahatlatmaktadır. Rekreasyonel faaliyetlere bu pencereden bakıldığında ise, bireyde toplumsal rahatlama, çevresel uyum ve bireyin yaşam değerinin artması anlamına gelmektedir (Gümüş, 2012).

Çeşitli sporlar yapmanın, kültürel veya sanatsal etkinliklere katılmanın yani kişinin hayatının kalitesini artırmanın bir ihtiyaç olduğu herkes tarafından kabul edilecek bir gerçektir. Fakat kişi temel ihtiyaçlarını gidermemiş ise yukarıda sayılan faaliyetleri öncelikleri arasında görüp bunlara katılmayacağı bilinmelidir. Bu ifadeyi daha iyi anlaya bilmek amacıyla Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi incelenebilir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007)

Şekil 2.1. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi (Feldman, 1996; Akt.,Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Maslow bireyin farklı ihtiyaçlarını hiyerarşik bir düzen içine koyar ve bu düzenin en alt basamaklarındaki ihtiyaçlar giderildikten sonra daha üst basamaktaki ihtiyaçlara sıra geleceğini savunmaktadır (Karaküçük, 2008).

Fizyolojik ihtiyaçlar; bireyin biyolojik ve fizyolojik yaşamını devam ettirebilmesi için gerekliliğine ihtiyaç duyduğu temel ihtiyaçlardır. Bunlar su, yiyecek, barınma, uyuma vb.

Güvenlik ihtiyacı; bireyin sağlıklı bir şekilde yaşamını devam ettirebilmesi için ihtiyaç duyduğu güvenli bir çevredir.

Ait olma ve sosyal ihtiyacı; bireyin bir gruba veya topluluğa ait olma ihtiyacıdır.

Saygınlık ihtiyacı; bireyin toplum veya yaşadığı çevre içinde itibar görmesi ve kendini değerli hissetmesidir.

Kendini gerçekleştirme ihtiyacı; bireyin kendi potansiyelinin farkında olması, yani birey neler yapabileceğini önceden tahmin eder ve kendini sürekli geliştirme, yenileme ihtiyacı içinde olmasıdır.

2.5 Rekreatyonel Faaliyetlere Katılımı Engelleyen Faktörler

Araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalarda, rekreatyonel faaliyetlerin kişiye hem bedensel hem de ruhsal açıdan çok fazla şey kattığı görülmesine rağmen bu faaliyetlere çeşitli sebeplerden dolayı bireyin katılmadığı görülmektedir (Karaküçük, 2007). Rekreatyonel faaliyetlerin kişiye önemli katkıları olmasına rağmen kişilerin neden bu faaliyetlere katılmadıkları merak konusu olmuş ve bununla ilgili çalışmalar incelenmiştir.

Rekreatyonel faaliyetlere katılımın az olmasının nedenlerinin başında; ekonomik yetersizlik, boş zamanın nasıl kullanılacağı ile ilgili yeterli eğitimlerin verilememesi ve örgütlememek gelmektedir (Tezcan, 1985).

Bireylerin serbest zamanlarında rekreatif faaliyetlere katılmamalarının başında konut yetersizliği ve doğadan uzaklaşma gibi nedenlerin gelmesiyle beraber şehir yaşamının ağır temposu, kalabalık ve gelişmiş teknoloji gibi bazı nedenler sıralanabilir (Leighfield, 2001).

Araştırmacılar tarafından yapılan bazı çalışmaların sonucunda, kişinin rekreatif faaliyetlere katılımını etkileyen temel unsurlar önem sırasına göre; “ekonomik yetersizlik”, “yeterli zamanın olmaması”, “faaliyetlere katılacak arkadaşların az olması”, “yetersiz ulaşım” ve “yeterli oranda fiziki ortamın olmaması” diye belirtilir (Shinew 2004).

Bazı çalışmalarda cinsiyetin rekreatyonel faaliyetlere katılımında etkisinin olduğu belirtilmiştir (Alexandris ve Carroll 1997). Cinsiyetin sosyal yaşamın önemli bir parçası olduğu ve kişinin serbest zaman faaliyetlerini engelleyen bir faktör olduğu ifade edilmiştir (Culp, 1998).

Yapılan bazı bilimsel çalışmalarda gelişmiş ülkelerdeki bireylerin boş zamanları daha çok kültürel ve mesleki faaliyetlere ayırdıkları, az gelişmiş ülkelerdeki bireylerin ise boş zamanlarını daha çok sportif faaliyetlere ayırdıkları belirtilmiştir (Balcı, 2003).

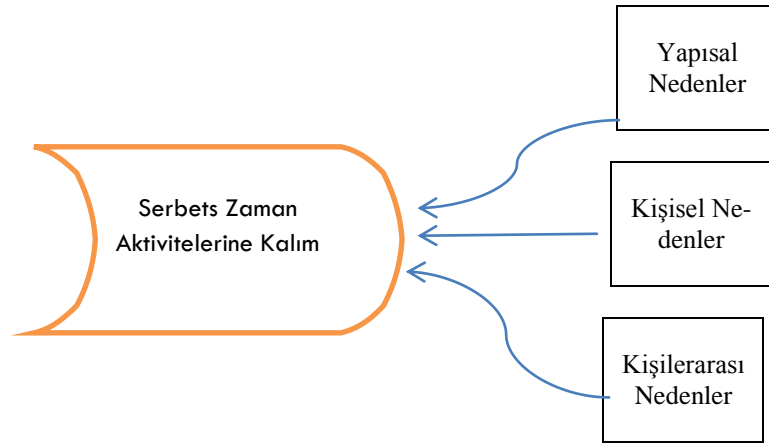
Bazı bilim insanları bireylerin neden rekreatyonel faaliyetlere katılmadıkları ile ilgili çeşitli teoriler geliştirmişlerdir (Crawford, ve Ark., 1991).

Crawford ve Ark. (1991) tarafından geliştirilen teoriye göre bireylerin rekreatyonel faaliyetlere katılmama nedenleri 3 ana başlıkta toplanmıştır. Bunlar kişisel, yapısal ve kişilerarası nedenlerdir.

Kişisel nedenler: Kişinin tutum, davranış ve o anki ruh halidir. Örnek vermek gerekirse kişi fiziksel bir aktiviteye katılacağı zaman psikolojik olarak kendini buna hazır hissetmemesi.

Kişilerarası nedenler: Kişinin ilgili faaliyete katılmasında bir arkadaşı veya çevresindeki bazı kişilerin etkileridir. Örneğin kişi yürüyüş yapacaksa yanında bir arkadaşının olmaması veya yürüyüş esnasında onu rahatsız edecek birilerinin ortamda bulunması.

Yapısal nedenler: Kişi rekreasyonel bir faaliyete katılacağı zaman o faaliyetin yapılacağı yerin ulaşımın zor olması, çevre şartlarının güvenilir olmaması vb. nedenler (Akt. Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Şekil 2.2. Boş zaman etkinliklerine katılımın önündeki engeller- hiyerarşi modeli (Akt. Karaküçük ve Gürbüz, 2007)

2.6 Rekreasyonel Faaliyetlere Katılımı Destekleyen Faktörler

Günümüzdeki gelişmiş teknoloji sayesinde bireyler zorunlu yapmaları gereken işlerini daha hızlı yapıyorlar ve kendilerine daha fazla serbest zaman ayırabiliyorlar, bu sayede de rekreasyonel faaliyetlere daha çok zaman ayırabilmektedirler(Gibson ve Wood, 2000).

Bireylerin serbest zamanlar da katıldıkları rekreatif faaliyetlerin bireyin iradesi kapsamında olması rekreasyonun kişiye göre şekillendiği ve kişisel özellikleri içerdiği de ifade edilebilir(Kılbaş 2001). Rekreatif faaliyetlere katılımı destekleyen unsurlardan bazıları aşağıda belirtilmiştir(Yüksel, 2002).

- a) Çalışma şartlarının iyileşmesi ve Ekonomik verimliliğin artması
- b) Kentleşme ve nüfusun hızla artması
- c) Bireyin dileği gibi kullanacağı gelirinin yükselmesi
- d) Sanayi devrimi ile birlikte teknolojinin gelişmesi
- e) Gelişmiş kitle iletişim araçlarının etkisi
- f) Çevre kültürü ve gelişmiş eğitim seviyesinin etkisi
- g) Gelişen sağlık ve çevre bilincinin etkisi
- h) Bireyin değişen eğlence anlayışının etkisi
- ı) Doğal çevrenin çekiciliğinin etkisi
- j) Hareketli olan sosyal çevrenin etkisi

2.7 Ülkemizde Rekreasyon

Bir toplumun yaşam biçimine çevresel şartlar, kültürel yapı ve paylaşım içinde olduğu diğer toplumların etkisi çok fazladır. Ülkemizdeki yaşam biçiminin şekillenmesinde coğrafyamızda daha önceden yaşamış olan ve halen yaşamakta olan başta İslamiyet olmak üzere farklı din ve mezhepteki toplumların ve devletlerin etkileri de büyüktür (Karaküçük, 1999).

Bu nedenden dolayı Türkiye'deki rekreasyonel faaliyetler araştırılırken toplumun tarihi, soyo-kültürel yapısı, ekonomik ve dini yapısı ile içinde bulunduğu doğal çevrenin de incelenmesi gerekir.

Ülkemizde rekreatif faaliyetler her dönemde farklı biçimlerde ve değişerek toplum ve bireylerde etkisini göstermiştir.

Ülkemiz çok eski tarihlerden beri stratejik konumunun önemli olması ve doğal yaşam koşullarının insan yaşamına elverişli olması nedeniyle, birçok devlet ve toplum tarafından ele geçirilmeye çalışılmıştır. Bu sebepten dolayı Türk toplumlarında, savaşçı bir yapı oluşmuştur. Bireyler biyolojik yaşamlarını sürdürebilmek için ayrılan zamanlar dışında cinsiyet ayrımı yapmaksızın savaş yeteneklerini geliştirir ve bu savaş yeteneklerini geliştirme aşamasında çeşitli oyunlar ve eğlenceler düzenlerlerdi. Bu oyun ve eğ-

lenceler ok atma, silah kullanma at üzerinde oynanan çeşitli oyunlardı (Karaküçük, 1999).

Özellikle Selçuklular zamanında sıcak geçen yaz aylarından uzaklaşmak ve hayvanlarını otlatmak isteyen halk yaylalara çıkardı. Ülkemizin jeolojik olarak genç olması nedeniyle de birçok yerinde kaplıca vb. sıcak su kaynakları vardı. Bu kaynaklardan yararlanmak isteyen halk buralara sağlık amacıyla giderdi. Selçuklularda serbest zamanlarda etkinlikler düzenleyen yapılar bulunmuyordu. Selçuklularda erkeklerin savaş aletlerini (kılıç, yay vb.) kullanmaları bireyin korkusuz ve güçlü olduğunu göstermekteydi (Özdemir, 2006).

Selçuklular zamanında lonca adı verilen çeşitli zanaat örgütlerinin ortaya çıkması ile ahilik geleneği oluşmuştur. Bu ahilik geleneği Selçuklu toplumunun serbest zamanlarını kullanmalarına yön vermiştir. Lonca denen zanaat örgütlerine üye olanlar işleri bittikten sonra kendi aralarında yemekli toplantılar yaparak bir araya gelirlerdir (Karaküçük, 1999).

Ahilik teşkilatı Osmanlı zamanında sanatsal ve spor etkinliklerinin düzenlenmesinde ve yayılmasında öncülük etmiştir. Osmanlı döneminde ülkemizde görülen batılılaşma ile toplumumuzdaki serbest zaman etkinlikleri anlayışında değişmeler yaşanmıştır. Böylece batı ülkelerinin serbest zaman geçirme faaliyetleri arasında bulunan rugby, Beysbol, hentbol, kriket, tenis vb. spor aktiviteleri ülkemizdeki serbest zaman aktiviteleri arasındaki yerini almıştır (Karaküçük, 1999).

Türkiye'deki rekreasyon anlayışı özellikle Cumhuriyetin ilanı ile değişmiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra devlet eliyle; Konservatuarlar, Tiyatrolar, Opera, Bale, Türk Spor Kurumu ve Senfoni Orkestraları kurulmuştur (Özdemir, 2006).

Devlet eliyle bu gibi etkinlik alanlarının kurulması sonrasında Türk toplumunun serbest zamanda yaptığı etkinliklerde çok büyük değişmeler olmuştur.

2.8 Rekreasyon Alanları ve Kent Parkları

Türk Dil Kurumu incelendiğinde park ve rekreasyon alanlarının bir birinden farklı kavramlar olduğu açıkça görülecektir. Park; yerleşim alanlarında bireylerin dinlenmesi, gezmesi ve rahatlama için yapılan çiçekli ve ağaçlı yerlerdir. Rekreasyon

alanı ise; bireylerin serbest zamanlarında kendi isteğiyle spor yapmak, eğlenmek ve dinlenmek amacı ile tasarlanan alanlardır (TDK, 2016).

Kent parkı; Ekonomik, sosyal ve kültürel farklılıkları olan bireylerin doğa ile kaynaşmak amacı ile bir araya geldikleri alanlardır (Eşbah, 2006).

2.8.1 Hızla büyüyen şehirler ve toplu yaşamın olduğu yerlerde rekreasyon alanları

Günümüzde hızla büyüyen ve göç alan şehirler ile toplu yaşamın olduğu yerlerde yaşayan bireyler streslerini atmak, ruhsal dinginlik kazanmak, sağlıklı olmak ve eğlenceli vakit geçirmek istediklerinden dolayı çeşitli aktivitelere ihtiyaç duymaktadırlar. (Koçyiğit, 2014)

Yerel yönetimler ve çeşitli kuruluşlar ise bireylerin bu ihtiyaçlarını karşılamak üzere parklar, alış-veriş merkezleri, spor tesisleri, sinemalar, piknik alanları, müzik ve kültürel aktivitelerin vb. alanlar yapmaktadırlar.

Alış veriş merkezlerinde çalışan bireyler için yeterli sayıda rekreasyonel alanlar oluşturulmalıdır. Bu sayede buralarda çalışanların hem sosyo-kültürel yaşamlarında hem de profesyonel işyaşamlarında başarıya ulaşmalarında etkili olunacağı düşünülmektedir(Öztürk, 2016).

Çarpık şehirleşmenin olduğu ülkemizde nüfusun hızlı artması ile birlikte ulaşım, sağlık, eğitim, alt yapı, çevre kirliliği vb. alanlarda problemler yaşanmaya başlamıştır. (Başaran, 2008). Bireyi yaşanan bu problemlerden az da olsa kurtarmak gerektiği düşünüldüğünde rekreasyon alanlarının şehirler için ne kadar önemli olduğu anlaşılacaktır.

2.8.2. Yerel yönetimler ve fiziksel aktivite amaçlı kullanılan park ve rekreasyon alanları

Hızla gelişen ve ileri düzeyde teknolojinin kullanıldığı günümüz Türkiye'sinde toplu yaşamın olduğu alanlarda ve kentlerde, ilgili yerel yönetimler bireyin özellikle serbest ve boş zamanlarını daha verimli geçirebilmesi, stres atabilmesi, spor yapması, dinlenmesi, hoşça vakit geçirebilmesi amacıyla çeşitli parklar ve rekreasyon alanları yapmaktadırlar. Yapılan bu park ve rekreasyon alanlarını daha çok bireyin daha etkin

kullanabilmesini sağlayan unsurların ve bu park ve rekreasyon alanlarının kullanımına engel olan unsurların bilinmesi önemlidir (Gümüş, 2012)

2.9 Zaman Kavramının Tanımı ve Sınıflandırılması

Zaman hayatımızın en önemli unsurlarından biri ve rekreasyonun temelini oluşturmaktadır. Bu nedenden dolayı zaman kavramına detaylıca yer verilecektir. Araştırmacılar tarafından zaman ile ilgili farklı tanımlara yer verilmiştir. Bu farklı tanımlamalar zaman kavramının tanımını ortak bir noktada birleştirmeyi zorlaştırmıştır. Kelime anlamı olarak zaman; Türk Dil Kurumu “*zamanı bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit*” olarak tanımlamıştır (TDK, 2012).

Zaman hayatla eşdeğer anlam taşımaktadır. Zamanı boőa geçirmek hayatı boőa geçirmektir (Baltaş, 2012).

Zaman kavramını daire gibi yuvarlanarak akan bir akarsu olduğunu ifade edenler yanılmaktadırlar. Çünkü bireyin en kıymetli hazinesi olan zaman sürekli akmaktadır (Yazıcı, 1998).

Hazar (2003)’e göre zaman kavramının başlıca özellikleri şunlardır;

- Zaman, ödünç alınamaz.
- Kiralanamaz.
- Satın alınamaz.
- Zaman arttırılamaz.
- Zaman biriktirilemez.
- Tasarruf edilemez.
- Zaman doğru kullanılmadığı takdirde bireylerde strese neden olur.

Gelişmiş toplumda bireyler zamanın kendileri için ne kadar önemli olduğunu farkındadırlar ve bu nedenden dolayı zamanı en iyi şekilde yönetebilme çabası içindedirler. Gelişmemiş ve gelişen toplumdaki bireyler ise zamanının kendileri için ne kadar önemli olduğunu pek farkında olmamaları nedeniyle zamanı en iyi şekilde kullanabilme çabası içinde değildirler (Abadan, 1996).

Zaman, eşi benzeri olmayan hazine gibi çok kıymetli bir kaynak ancak altın veya para gibi bir araya getirilemez, depolanamaz, istem dışı ya da isteyerek harcanır. Çünkü bireylerin tekrar elde edemeyeceği soyut bir kavramdır zaman (Mackenzie, 1985).

Kullanımı bakımından zaman Zorunlu Davranışlar İçin Gerekli Zaman ve Boş Zaman diye sınıflandırılabilir(Hazar, 2003).

2.9.1. Zorunlu davranışlar için gerekli zaman

Türüne Göre zorunlu davranışlar için gerekli zamanı, üç ana başlıkta inceleyebiliriz(Hazar, 2003).

Çalışma zamanı; bireyin ekonomik kazanç sağlamak için kullanmış olduğu zamandır.

Bireyin çalışmayla ilgili faaliyetlere ayırdığı zaman; Birey işe gidiş-geliş sürecinde ve mesleki gelişimi ile ilgili ilgili harcadığı zamandır.

Bireyin biyolojik yaşamını sürdürme amacına yönelik faaliyetlere ayırdığı zaman; Bireyin fizyolojik ihtiyaçlarını (uyuma, yeme, içme, temizlik vb.) karşılamak amacıyla kullandığı zamandır.

2.9.2. Boş zaman

Bireyin yapmak zorunda olduğu işlere harcayacağı zaman dışında istediği gibi özgürce kullanabileceği zamandır (Kılbaş, 2010).

Bireyin zorunlu ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra kendine kalan zaman boş zamandır (Aslan, 2005).

2.9.3 Serbest zaman

Günümüz stresli çalışma ortamı ve yaşam koşullarının bireyler üzerinde meydana getirdiği psikolojik baskıyı azaltmak için kullanılan zamana serbest zaman diyebiliriz. Gelişmiş teknolojiyi iyi kullanan toplumlarda ortaya çıkan serbest zaman, uygar

yaşamın ve çevre şartlarının birbirleriyle olan bağı hem bireyin hayatını hem de zamanı ekonomik kullanmasını etkilemektedir (Erbesler, 1987).

Tarihin ilk zamanlarından buyana serbest zaman kavramı değişime uğrayarak günümüze gelmişse bile birey her dönemde serbest zamanlarında çeşitli faaliyetlerle uğraşmıştır (Gülbahçe, 1996).

Bireylerin içinde buldukları ortamda yaşam kalitelerini artırmak amacıyla yapmak zorunda oldukları işler dışında özgürce kullanabilecekleri zamana serbest zaman denir (Mansuroğlu, 2002).

Bireylerin serbest zamanlarında yaptıkları aktiviteler bireyin içinde bulunduğu toplumun gelişmişlik seviyesine göre değişmektedir. Yani bireyin serbest zamanlarında yaptığı aktivitelerin çeşitliliği ve sayısının fazla olması o toplumun gelişmiş bir toplum olduğunun göstergesidir (Zorba ve Ark., 2006).

2.10 Fiziksel Aktivite

Günümüz kalabalık şehir hayatı ve çalışma ortamının bireyi, üzerinde oluşturduğu stres ortamından uzaklaştırmak ve biriken enerjisini harcamak için kas ve eklemlerini kullanarak yaptığı beden hareketlerine fiziksel aktivite denir (Öztürk, 2005).

Bireyin kaslarının kasılması neticesinde üretilen, bazal düzeyin üstünde enerji harcanmayı gerektiren bedensel hareketlerdir (Özgen, 1997). Teknolojinin ve ulaşımın gelişmesi ile çalışma hayatı ve boş zaman içindeki fiziksel aktivite yok denecek kadar azalmıştır. Teknoloji ve ulaşımın gelişmesi bireyin hayatına bazı kolaylıklar getirirken bazı yönlerden de olumsuz etkilemektedir. Bu olumsuz etkibireyin hareket kabiliyetini kaybetmesine ve sağlığını olumsuz etkilemesine neden olmaktadır. (Türkiye Fiziksel Aktivite Rehberi, 2014).

Bireyin hareket ederek doğa ile mücadele etmesi, kendini savunması ve bazı ihtiyaçlarını karşılaması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında fiziksel aktivitenin önemi artmaktadır. Fakat teknolojinin gelişmesi bireyi hareketsiz kalmaya itmekte ve bu hareketsizlik ise bireyin insan organizmasının yapısına uygun olmayan bir yaşam tarzına neden olmaktadır (Şanlı, 2008).

2.11 Fiziksel Aktivite Tipleri

2.11.1 Aerobik Egzersiz

Akciğerleri ve kalbi güçlendirir. Fazlaca oksijen kullanır ve kalori yaktırır (bisiklet binme, yürüyüş, yüzme, tenis) (Bayrakçı Tunay, 2008).

Aerobik egzersizin temelinde, alınması gereken oksijen ile alınan oksijen arasındaki dengenin olmasıdır. Yağlar oksijenli ortamda yakılırsa enerji verirler. Çünkü vücut aerobik egzersizlerde kullandığı enerjinin çoğunluğunu yağlardan karşılar (Yazgan, 1992).

2.11.2 Dirençli, Kuvvetlendirme ve Ağırlık Egzersizleri

Kolları, bacakları, göğsü ve karın bölgesi gibi geniş kasları çalıştıran aktivitelerdir (yürüyüş, ağırlık taşıma). Bu egzersizler; kaldırma, hareket ettirme ve taşımaya yönelik vücuttaki kas yüzdesini artırır. (Bayrakçı Tunay, 2008).

2.11.3 Denge ve Germe Egzersizleri

Bu tür egzersizler daha az kalori yakar, kas boyunu uzatır ve uzanma-germe ve eğilmeye yönelik eklemlerin hareketlerini artırır, kas gerginliklerini azaltır ve yaralanmaları engeller (yoga ve hafif germe hareketleri) (Bayrakçı Tunay, 2008).

2.12 Fiziksel Aktivitenin Faydaları

- Kalp-damar fonksiyonlarının ve solunumun sisteminin geliştirilmesi,
- Koroner damar hastalığı ve buna neden olabilecek risk faktörlerinin önlenmesi,
- Diabetin önlenmesi,

- Kilo kontrolü,
- Sağlam kemik, kas ve eklem yapısının oluşturulması ve bunun sürdürülebilirliği,
- Depresyonun ve stresin azaltılması,
- Spor, rekreasyonel ve iş aktivitelerindeki performansın kazandırılması ve artırılması.
- Güzel ve estetik bir görünüm oluşturması (Özer ve Baltacı, 2008).

2.13 Fiziksel Aktiviteyi Etkileyen Faktörler

Fiziksel aktiviteyi en başta zaman eksikliği olmak üzere, çevresel faktörler, psikolojik problemler, fiziksel ve biyolojik nedenler gibi unsurlar etkileyebilmektedir.

- Biyolojik ve demografik faktörler: Sosyo-ekonomik durum,Yaş, meslek,cinsiyet, eğitim,kalıtım , medeni durum vb.

- Psikolojik, duygusal ve zihinsel faktörler: Ruhsal durum bozuklukları, Sağlık ve egzersiz hakkındaki bilgi eksikliği, zaman yetersizliği, kişilik değişiklikleri, kendine güven, stres, motivasyon vb.

- Davranışsal özellikler ve beceriler: Çocukluk ve yetişkinlik dönemindeki aktivite hikayesi, beslenme alışkanlıkları, okullarda yapılan sporlar, alkol sigara kullanımı, engellerle başa çıkma yöntemleri vb. (Branca ve ark., 2007).

- Kültürel ve sosyal faktörler: Grup uyumu, aile ve arkadaşlardan sosyal destek, , geçmiş aile etkileri,sosyal izolasyon,(Branca ve ark., 2007).

- Fiziksel çevre unsurları: Mevsim, hava, Hizmetlerden yararlanma,rekreasyonel alanların varlığı ve bu alanların kolay ulaşılabilir olması, güvenlik(Nahas, 2003).

Yapılan araştırmalarda bireylerin yaşamlarındaki fiziksel aktivitenin ve hareketin azalmasına neden olan bazı faktörler belirtilmiştir; ülkemizdeki okullarda beden eğitimi ders saatlerinin az olması daha en baştan bireylerin fiziksel aktivite düzeylerinin düşük olmasına neden olmaktadır. Teknolojinin gelişmesi, bireylerin en yakın yerlere

bile vasıta kullanarak gitmelerine, boş zamanlarını televizyon veya bilgisayar başında geçirmelerine neden olmaktadır. Bu da göstermektedir ki teknolojinin gelişmesi bireyin yaşamını kolaylatırmış ancak bireye hareketsiz bir iş ortamı ve yaşam tarzı da sunmuştur. Ayrıca günümüzde birçok meslek bireye hareketsiz bir ortam oluşturmaktadır. bunlara birkaç örnek vermek gerekirse; Banka çalışanları, şoförlük, terzilik, kasiyerlik diyebiliriz (Hekim, 2014).

2.14 Rekreasyon ve boş zaman ilişkisi

Ünlü filozof Aristo tarafından da incelenen rekreasyon ve boş zaman ilişkisi üç kategoride sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmanın birincisi tefekkür yani düşünme, ikincisi eğlence, üçüncüsü ise neşelenme olarak ifade edilmiştir.

Düşünme; bir olguyu, farklı bakış açıları ile düşünce sistemi içerisinde sorgulayabilmektir. Rekreasyonun aktif katılımcı yönüdür. Aristo tefekkürü felsefi düşüncenin en yüksek yeri olarak görmüş ve bunun uygulamasını teşvik etmiştir. Aristo boş zamanın rekreasyon için kullanılmasını uygun görmüş diğer hallerde bunun uygun olmadığını söylemiştir (Kathleen, 1996).

Neşelenme; izleyicinin ya da dinleyicinin pasif olarak rekreasyonel faaliyetlere katılmasıdır.

Rekreasyon kavramı; eğlence fikrinden doğan bir yaklaşımdır ve ayrıca rekreasyon toplum tarafından eğlence kabul edilen etkinlikleri göstermektedir. Bu kavramlar arasında önemli olan boş zamanın daha geniş anlamının olmasıdır (Kenneth, 2006).

Boş zaman deneyimlerinin özünde eğlence kültürü yatmaktadır. Boş zaman kaynaklarını yönetenlerin asıl amacı eğlenceli boş zaman deneyimi kazandırmaktır (Lee ve Shafer, 2002).

Rekreasyon programlama ve planlama ile ilgilenen yöneticiler rekreasyon talebi için genel olarak dört seviye belirlemişlerdir. Bunlar; rekreasyonun zamanı ve yerini ayarlama, rekreasyonel etkinliklerle uğraşma, rekreasyon deneyimi kazanma ve sonuçtur. (Manfredo ve diğ., 1996). Ancak araştırmaların çoğunda son iki sıralamada yer alan rekreasyon deneyimi kazanma ve sonuç kısmı bireylere sorulduğunda, her bireyin farklı deneyimler elde ettiği ve farklı çıkarımlarda bulunduğu tespit edilmiştir. Bu fark-

lılığın isefarklı demografik özellikler, sosyo-ekonomik durum, gibi değişkenler olduğu vurgulanmıştır (Wolch ve Zhang, 2004).

BÖLÜM III

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde yapılan araştırmada kullanılan araştırma yöntemi, veri toplama araçları, verilerin toplanma süreci ve analizleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

İstanbul ili Ümraniye ilçesinde yerel yönetimler ve bazı özel kuruluşlar tarafından yapılan park ve rekreasyon alanlarının fiziksel aktivite amaçlı kullanımını etkileyen faktörlerin belirlenmesinin incelendiği bu araştırmada betimsel taramaya yöntemi kullanılmıştır.

3.2. Veri Toplama Araç Ve Teknikleri

Çalışma kapsamında kullanılan veri toplama aracı olarak Gümüş (2016) tarafından geliştirilen ve yine geçerliliği ve güvenilirliği Gümüş (2016) tarafından kanıtlanan, beşli likert türü Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri (RAKE) ölçeği kullanılmıştır. Araştırma kapsamında geliştirilen veri toplama aracı 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim durumu, gelir durumu ve medeni durum gibi çeşitli demografik bilgilerini tanımlamak amaçlı sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise katılımcıların, yerel yönetimler ve bazı özel kuruluşlar tarafından yapılan park ve rekreasyon alanlarının fiziksel aktivite amaçlı kullanımının engellediği düşünülen bazı ifadelerden oluşan “Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri Ölçeği” (RAKE) kullanılmıştır. RAKE güvenlik engeli, bireysel engel, spor alanı engeli, zaman engeli ve arkadaş engeli olmak üzere toplam 5 alt boyut ve 18 maddeden oluşmaktadır. RAKE 5’li derecelendirme türünde bir ölçektir (1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum).

Bu çalışma kapsamında veriler elde ettikten sonra Ölçeğin güvenilirlik analizi için Cronbach Alfa katsayısına bakılmıştır. Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı, maddelerin ağırlıklı olarak puanlandığı ya da derecelendirme yöntemiyle puanlandığı durumlarda kullanılır (Can, 2014). Alan yazında Cronbach Alfa katsayısının 0,80 ile 1 arasındaki değerleri ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu, 0,60 ile 0,79 arasındaki değerlerin güvenilir olduğu, 0,40 ile 0,60 arasındaki değerlerin düşük güvenilirlikte olduğu ve 0 ile 0,39 arasındaki değerlerin güvenilir olmadığı belirtilmektedir (Büyüköztürk, 2011). Bu bağlamda ölçeğin tamamına ve alt boyutlarına ilişkin Cronbach Alfa katsayıları Çizelge 3.1.'de yer almaktadır.

Çizelge 3.1. Güvenirlik istatistiği

	Cronbach's Alpha	Madde sayısı
Güvenlik engeli	,628	6
Bireysel engeli	,738	3
Spor alanı engeli	,706	3
Zaman engeli	,742	3
Arkadaş engeli	,704	3
Toplam	,874	18

Ölçeğin açımlayıcı faktör analizinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı .816 olarak hesaplanmış ve Barlett testinin ise anlamlı olduğu belirlenmiştir ($x^2=1573,132$, $sd=15$, $p=.000$). KMO'nun .60'dan yüksek, Barlett testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2006).

3.3 Evren ve Örneklem

Bu çalışmada yerel yönetimler ve bazı özel kuruluşlar tarafından yaptırılan park ve rekreasyon alanlarının fiziksel aktivite amaçlı kullanımını etkileyen faktörlerin belirlenmesi incelendiğinden, araştırmanın evrenini İstanbul ili Ümraniye ilçesinde yaşayan 18 yaş üzeri bireyler oluşturmaktadır. Evren ve örneklem seçimi amaca yönelik yapılmıştır. Araştırma evreni araştırmaya gönüllü katılan 640 kişi oluşturmaktadır. Yapılan

ölçekler incelediğinde 640 ölçekten 44 tanesinin yanlış ve eksik cevap verilmesi nedeniyle geçersiz olduğu tespit edilmiştir. Bu sebepten dolayı araştırmamanın örneklemini toplamda 596 katılımcıdan oluşmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Veri toplama araçları 2018 yılının Ocak ayında İstanbul ili Ümraniye ilçesinde yerel yönetimler ve bazı özel kuruluşlar tarafından yaptırılan park ve rekreasyon alanlarını kullanan bireylere uygulanmıştır. Ölçek uygulanırken yapılan çalışmanın İstanbul ili Ümraniye ilçesindeki park ve rekreasyon alanları ile ilgili olduğu, yöneltilen soruların bu kapsamda cevaplandırılması vurgulanmıştır.

Veri toplama aracı daha önce benzer bilimsel çalışmaların verilerinin toplaması sürecinde görev almış olan toplam 3 araştırmacı tarafından haftanın farklı gün ve günün farklı zaman dilimlerinde uygulanmıştır. Veri toplama araçları uygulanmadan önce, mümkünse her sorunun cevaplanması gerektiği, elde edilen bilgilerin sadece bu çalışma kapsamında kullanılacağı araştırmacılar tarafından katılımcılara ifade edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Veri toplama sona erdikten sonra elde edilen veriler araştırmacı tarafından kontrol edilmiş ve daha sonra SPSS (Statistical Package for Social Sciences 20.0) paket programına aktarılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 20.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. İlk aşamada da birinci bölümde yer alan bilgilerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde kişisel bilgiler için betimsel istatistik hesaplaması (frekans, yüzde, ortalama, standart sapma) ve araştırma kapsamında ele alınan hipotezlerin sınanması için çıkarımsal istatistik (inferential statistics) yöntemi kullanılmıştır. Yapılan analizlerde alfa hatası .05 olarak alınmıştır. Katılımcıların yerel yönetimler ve bazı özel kuruluşlar tarafından yaptırılan park ve rekreasyon alanlarını tercih etmelerini engelleyen değişkenlerde anlamlı bir fark olup olmadığını sınamadan önce, her alt boyut için değişkenlerin alt gruplarında dağılımın normalliği Kolmogorov-Smirnov testi ile sınanmıştır. Tüm alt gruplarda dağılımın normal olmadığı gözlemlenmiştir. Cinsiyet değişkeninin ölçek alt boyutları

ile ilişkisini saptamak için Bağımsız rnekleme T testi, diğer bağımsız değişkenlerin ölçek alt boyutları ile ilişkisini saptamak için ise ANOVA testi kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Bu bölümde, bireylerin fiziksel aktivite amaçlı park ve rekreasyon alanlarının kullanımını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla kullanılan ve geçerliği - güvenirliği Gümüş (2016) tarafından kanıtlanan rekreasyon Alanı Katılım Engelleri (RAKE) ölçeğinden elde edilen verilerle yer verilmiştir.

Park ve rekreasyon alanlarının kullanımı ile ilgili yapılan bu araştırma göstermektedir ki bu gibi çalışmalar gittikçe artmaktadır. Bu ve buna benzer çalışmaların, ülkemizde park ve rekreasyon alanlarının yapımı planlanırken yetkililere bu gibi alanların bireyler tarafından daha etkin ve verimli kullanılabilmesi noktasında faydalı bir kaynak oluşturabileceği düşünülmektedir. Bu sebepten dolayı bu araştırma İstanbul ili Ümraniye ilçesinde yerel yönetimler ve bazı özel kuruluşlar tarafından yaptırılan park ve rekreasyon alanlarını kullanan bireylere uygulanmıştır. Araştırmada bireylerin açıcı istatistik (inferential statistics) bulguları doğrultusunda; cinsiyet, yaş eğitim durumu, medeni durum, park ve rekreasyon alanında fiziksel aktiviteye katılım sıklığı ile park ve rekreasyon alanına geliş nedeni değişkenlerine göre park ve rekreasyon alanı katılım engellerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yapılan çalışmanın bu bölümünde park ve rekreasyon alanlarına katılım engellerine ait RAKE ölçeğinde yer alan “Güvenlik Engeli”, Bireysel Engel”, “Spor Alanı Engeli”, “Zaman Engeli” ve “Arkadaş Engeli” alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarında cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni durum, spor yapma sıklıkları, park ve rekreasyon alanlarına geliş nedenleri açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını sınamak için ulaşılan bulgular tartışılmıştır.

Örneklem grubunun demografik bilgilerini gösteren çizelgeler aşağıda sunulmuştur:

Çizelge 4.1. Katılımcıların yaşları

Yaş Grubu	f	%
18-24 yaş	84	14,1
25-31 yaş	100	16,8
32-38 yaş	180	30,2
39 yaş ve üzeri	232	38,9
Toplam	596	100,0

Katılımcıların büyük çoğunluğu 32 yaş ve üzeri insanlardan oluşmaktadır (%69,1). Bu sonuç göstermektedir ki katılımcıların çoğu orta yaşa yakın ve orta yaş üzeridir.

Çizelge 4.2. Katılımcıların cinsiyetleri

Cinsiyet	f	%
Kadın	408	68,5
Erkek	188	31,5
Toplam	596	100,0

Katılımcıların yaklaşık üçte ikisi kadınlardan oluşmaktadır (%68,5). Bu sonuç göstermektedir ki katılımcıların çoğu kadınlardan oluşmaktadır.

Çizelge 4.3. Katılımcıların araç sahibi olma durumları

Araç Sahibiyim	f	%
Evet	232	38,9
Hayır	364	61,1
Toplam	596	100,0

Katılımcıların %61'inin şahsi aracı bulunmamaktadır.

Çizelge 4.4. Katılımcıların spor yapma sıklıkları

Spor Yapma Sıklığı	f	%
1-2 gün	380	63,8
3-4 gün	160	26,8
5 gün ve üzeri	56	9,4
Toplam	596	100,0

Katılımcıların %64'ü haftada 1-2 gün spor yaparken 5 gün ve üzeri spor yapanlar %10'un altındadır.

Çizelge 4.5. Katılımcıların park ve rekreasyon alanlarına geliş nedenleri

Geliş Nedeni	f	%
Bisiklet	52	8,7
Çocuklarla oyun	271	45,5
Koşu	65	10,9
Köpek gezdirme	19	3,2
Piknik	60	10,1
Yürüyüş	129	21,6
Toplam	596	100,0

Katılımcıların yarıya yakını park ve rekreasyon alanlarına çocuklarıyla oynamak için gelirken bunu yürüyüş ve koşu gibi çeşitli spor aktiviteleri takip etmektedir. Öztürk (2015), Parklara spor yapmak için gelen bireyler sağlıklı bir yaşam sürmek için spor yaptıklarını parkların ücretsiz olması nedeniyle buraları tercih ettiklerini ifade etmektedir.

Öztürk ve Taner (2014) Gaziantep emniyet müdürlüğü çevik kuvvet amirliğinde görevli polislerin serbest zamanlarınının büyük bir bölümüne rekreasyonel alanlarda spor yaparak geçirdikleri, çok az bölümünü ise genellikle çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintiler yaparak geçirdikleri ifade edilmektedir.

Çizelge 4.6. Katılımcıların medeni durumları

Medeni Durum	f	%
Evli çocuklu	476	79,9
Evli çocuksuz	28	4,7
Bekar çocuklu	14	2,3
Bekar çocuksuz	78	13,1
Toplam	596	100,0

Katılımcıların %80'i evli ve çocukludur.

Çizelge 4.7. Katılımcıların eğitim durumları

Eğitim Durumu	f	%
İlkokul	216	36,2
Ortaokul	98	16,4
Lise	190	31,9
Üniversite ve üstü	92	15,4
Toplam	596	100,0

Katılımcıların büyük çoğunluğu ilkokul veya lise mezunu insanlardan oluşmaktadır (%68,1).

Çizelge 4.8. Katılımcıların sağlık durumları

Sağlık Durumu	f	%
Kötü	22	3,7
Fena değil	126	21,1
Emin değilim	38	6,4
İyi	256	43,0
Çok iyi	104	17,4
Mükemmel	50	8,4
Toplam	596	100,0

Katılımcıların %69'u sağlık durumunu iyi ve üstü olarak tanımlamıştır. Sağlığının kötü olduğunu bildirenlerin oranı %4'ün altındadır.

Katılımcıların park ve rekreasyon alanlarına katılımlarını engelleyen maddelerin alt boyutlarının cinsiyetlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla t testi yapılmıştır. T testi sonuçları aşağıdaki çizelgelerde görülmektedir.

Çizelge 4.9. Güvenlik engeli alt boyutuna göre t testi sonuçları

<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>S</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Kadın	408	2,97	1,48	468,094	2,792	,005
Erkek	188	2,66	1,12			

Güvenlik engeli alt boyutu incelendiğinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Kadınların ortalaması erkeklerden daha yüksektir. Kadınlar park ve rekreasyon alanlarında kendilerini daha güvensiz hissetmektedirler. Bu durum genel olarak kadınların kendilerini toplumda daha güvensiz hissetmelerinin bir yansıması olarak yorumlanabilir.

Çizelge 4.10. Bireysel engel alt boyutuna göre t testi sonuçları

<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>S</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Kadın	408	2,97	1,22	594	1,101	,271
Erkek	188	2,85	1,12			

Bireysel engel alt boyutu incelendiğinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çizelge 4.11. Spor alanı engeli alt boyutuna göre t testi sonuçları

<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>S</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Kadın	408	3,37	1,31	412,741	3,639	,000
Erkek	188	2,99	1,14			

Spor alanı engeli alt boyutu incelendiğinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Kadınların ortalaması erkeklerden daha yüksektir. Kadınlar spor aletlerini erkeklere oranla daha yetersiz bulmaktadırlar.

Çizelge 4.12. Zaman engeli alt boyutuna göre t testi sonuçları

<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>S</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Kadın	408	3,06	1,32	420,999	-,758	,449
Erkek	188	3,14	1,13			

Zaman engeli alt boyutu incelendiğinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çizelge 4.13. Arkadaş engeli alt boyutuna göre t testi sonuçları

<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>S</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Kadın	408	2,99	1,36	424,936	,233	,816
Erkek	188	2,97	1,15			

Arkadaş engeli alt boyutu incelendiğinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Katılımcıların park ve rekreasyon alanlarına katılımlarını engelleyen maddelerin alt boyutlarının yaş gruplarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçları aşağıdaki çizelgelerde görülmektedir.

Çizelge 4.14. Güvenlik engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	7,471	3	2,490	1,298	,274
Grup içi	1136,229	592	1,919		
Toplam	1143,700	595			

Güvenlik engeli alt boyutu incelendiğinde yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çizelge 4.15. Bireysel engel alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	15,618	3	5,206	3,691	,012
Grup içi	834,898	592	1,410		
Toplam	850,515	595			

Bireysel engel alt boyutu incelendiğinde yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Çizelge 4.16. Spor alanı engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	4,872	3	1,624	1,003	,391
Grup içi	958,467	592	1,619		
Toplam	963,339	595			

Spor alanı engeli alt boyutu incelendiğinde yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çizelge 4.17. Zaman engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	4,421	3	1,474	,916	,433
Grup içi	952,687	592	1,609		
Toplam	957,107	595			

Zaman engeli alt boyutu incelendiğinde yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çizelge 4.18. Arkadaş engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	8,387	3	2,796	1,660	,174
Grup içi	996,871	592	1,684		
Toplam	1005,259	595			

Arkadaş engeli alt boyutu incelendiğinde yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Katılımcıların park ve rekreasyon alanlarına katılımlarını engelleyen maddelerin alt boyutlarının eğitim durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçları aşağıdaki çizelgelerde görülmektedir.

Çizelge 4.19. Güvenlik engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	11,169	3	3,723	1,946	,121
Grup içi	1132,531	592	1,913		
Toplam	1143,700	595			

Güvenlik engeli alt boyutu incelendiğinde eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öztürk ve Çetindaş (2015) Serbest zamanlarında halı sahada futbol onayanların eğitim durumu ile rekreasyon ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığını ifade etmişlerdir. Bu ifade ise araştırmamızdan çıkan bu sonucu desteklemektedir.

Çizelge 4.20. Bireysel engel alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	40,822	3	13,607	9,949	,000
Grup içi	809,694	592	1,368		
Toplam	850,515	595			

Bireysel engel alt boyutu incelendiğinde eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Analizler sonucunda ortaya çıkan farklılaşmanın kaynağını bulmak amacıyla ileri analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarına göre bireysel engel alt boyutunda farklılaşma ilköğretim mezunlarının puan ortalamalarının ($X=3,17$) üniversite mezunlarının puan ortalamalarından ($X=2,39$) yüksek olmasından ve lise mezunlarının puan ortalamalarının ($X=2,97$) üniversite mezunlarının puan ortalamalarından yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Çizelge 4.21.Spor alanı engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	31,578	3	10,526	6,688	,000
Grup içi	931,760	592	1,574		
Toplam	963,339	595			

Spor alanı engeli alt boyutu incelendiğinde eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Analizler sonucunda ortaya çıkan farklılaşmanın kaynağını bulmak amacıyla ileri analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarına göre spor alanı engeli alt boyutunda farklılaşma ilkökul mezunlarının puan ortalamalarının ($X=3,38$) ortaokul mezunlarının puan ortalamalarından ($X=2,75$) yüksek olmasından ve lise mezunlarının puan ortalamalarının ($X=3,38$) ortaokul mezunlarının puan ortalamalarından yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Çizelge 4.22. Zaman engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	8,013	3	2,671	1,666	,173
Grup içi	949,095	592	1,603		
Toplam	957,107	595			

Zaman engeli alt boyutu incelendiğinde eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çizelge 4.23.Arkadaş engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	24,689	3	8,230	4,969	,002
Grup içi	980,570	592	1,656		
Toplam	1005,259	595			

Arkadaş engeli alt boyutu incelendiğinde eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Analizler sonucunda ortaya çıkan farklılaşmanın kaynağını bulmak amacıyla ileri analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarına göre arkadaş engeli alt boyutunda farklılaşma ilkökul mezunlarının puan ortalamalarının ($X=3,13$) üniversite mezunlarının puan ortalamalarından ($X=2,54$) yüksek olmasından ve lise mezunlarının puan ortalamalarının ($X=3,07$) üniversite mezunlarının puan ortalamalarından yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Katılımcıların park ve rekreasyon alanlarına katılımlarını engelleyen maddelerin alt boyutlarının medeni durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçları aşağıdaki çizelgelerde görülmektedir.

Çizelge 4.24.Güvenlik engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	15,003	3	5,001	2,623	,050
Grup içi	1128,697	592	1,907		
Toplam	1143,700	595			

Güvenlik engeli alt boyutu incelendiğinde medeni duruma göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çizelge 4.25. Bireysel engel alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	44,954	3	14,985	11,012	,000
Grup içi	805,561	592	1,361		
Toplam	850,515	595			

Bireysel engel alt boyutu incelendiğinde medeni duruma göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Analizler sonucunda ortaya çıkan farklılaşmanın kaynağını bulmak amacıyla ileri analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarına göre bireysel engel alt boyutunda farklılaşma evli ve çocuklu katılımcıların puan ortalamalarının ($X=3,00$) bekar ve çocuksuz katılımcıların puan ortalamalarından ($X=2,29$) yüksek olmasından, evli ve çocuksuz katılımcıların puan ortalamalarının ($X=2,97$) bekar ve çocuksuz katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olmasından ve bekar ve çocuklu katılımcıların puan ortalamalarının ($X=3,80$) bekar ve çocuksuz katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Çizelge 4.26. Spor alanı engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	4,895	3	1,632	1,008	,389
Grup içi	958,443	592	1,619		
Toplam	963,339	595			

Spor alanı engeli alt boyutu incelendiğinde medeni duruma göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çizelge 4.27.Zaman engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	12,936	3	4,312	2,704	,045
Grup içi	944,171	592	1,595		
Toplam	957,107	595			

Zaman engeli alt boyutu incelendiğinde medeni duruma göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Analizler sonucunda ortaya çıkan farklılaşmanın kaynağını bulmak amacıyla ileri analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarından herhangi bir alt grup arasında anlamlı fark sonucu bulunamamıştır. Bunun sebebinin p değerinin anlamlılık sınırının hemen altında olması olduğu düşünülmektedir.

Çizelge 4.28.Arkadaş engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	40,215	3	13,405	8,223	,000
Grup içi	965,044	592	1,630		
Toplam	1005,259	595			

Arkadaş engeli alt boyutu incelendiğinde medeni duruma göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Analizler sonucunda ortaya çıkan farklılaşmanın kaynağını bulmak amacıyla ileri analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarına göre arkadaş engeli alt boyutunda farklılaşma bekar ve çocuklu katılımcıların puan ortalamalarının ($X=4,28$) evli ve çocuksuz katılımcıların puan ortalamalarından ($X=3,11$) yüksek olmasından, bekar ve çocuklu katılımcıların puan ortalamalarının evli ve çocuklu katılımcıların puan ortalamalarından ($X=3,01$) yüksek olmasından ve bekar ve çocuklu katılımcıların puan ortalamalarının bekar ve çocuksuz katılımcıların puan ortalamalarından ($X=2,53$) yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Katılımcıların park ve rekreasyon alanlarına katılımlarını engelleyen maddelerin alt boyutlarının spor yapma sıklıklarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçları aşağıdaki çizelgelerde görülmektedir.

Çizelge 4.29.Güvenlik engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	5,942	2	2,971	1,549	,213
Grup içi	1137,758	593	1,919		
Toplam	1143,700	595			

Güvenlik engeli alt boyutu incelendiğinde spor yapma sıklıklarına göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çizelge 4.30.Bireysel engel alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	9,135	2	4,567	3,219	,041
Grup içi	841,381	593	1,419		
Toplam	850,515	595			

Bireysel engel alt boyutu incelendiğinde spor yapma sıklıklarına göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Analizler sonucunda ortaya çıkan farklılaşmanın kaynağını bulmak amacıyla ileri analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarından herhangi bir alt grup arasında anlamlı fark sonucu bulunamamıştır. Bunun sebebinin p değerinin anlamlılık sınırının hemen altında olması olduğu düşünülmektedir.

Çizelge 4.31.Spor alanı engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	10,978	2	5,489	3,418	,033
Grup içi	952,361	593	1,606		
Toplam	963,339	595			

Spor alanı engeli alt boyutu incelendiğinde spor yapma sıklıklarına göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Analizler sonucunda ortaya çıkan farklılaşmanın kaynağını bulmak amacıyla ileri analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarına göre spor alanı engeli alt boyutunda farklılaşma 1-2 gün spor yapan katılımcıların puan ortalamalarının ($X=3,33$) 3-4 gün spor yapan katılımcıların puan ortalamalarından ($X=3,03$) yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Çizelge 4.32.Zaman engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	3,274	2	1,637	1,018	,362
Grup içi	953,833	593	1,608		
Toplam	957,107	595			

Zaman engeli alt boyutu incelendiğinde spor yapma sıklıklarına göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çizelge 4.33.Arkadaş engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	3,859	2	1,929	1,143	,320
Grup içi	1001,400	593	1,689		
Toplam	1005,259	595			

Arkadaş engeli alt boyutu incelendiğinde spor yapma sıklıklarına göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Katılımcıların park ve rekreasyon alanlarına katılımlarını engelleyen maddelerin alt boyutlarının park ve rekreasyon alanlarına geliş nedenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçları aşağıdaki çizelgelerde görülmektedir.

Çizelge 4.34.Güvenlik engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	16,957	5	3,391	1,776	,116
Grup içi	1126,743	590	1,910		
Toplam	1143,700	595			

Güvenlik engeli alt boyutu incelendiğinde park ve rekreasyon alanlarına geliş nedenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çizelge 4.35. Bireysel engel alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	17,162	5	3,432	2,430	,034
Grup içi	833,353	590	1,412		
Toplam	850,515	595			

Bireysel engel alt boyutu incelendiğinde park ve rekreasyon alanların geliş nedenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Analizler sonucunda ortaya çıkan farklılaşmanın kaynağını bulmak amacıyla ileri analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarından herhangi bir alt grup arasında anlamlı fark sonucu bulunamamıştır. Bunun sebebinin p değerinin anlamlılık sınırının altında olmakla birlikte yine de yüksek sayılabilecek bir değer olması olduğu düşünülmektedir.

Çizelge 4.36. Spor alanı engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	8,915	5	1,783	1,102	,358
Grup içi	954,423	590	1,618		
Toplam	963,339	595			

Spor alanı engeli alt boyutu incelendiğinde park ve rekreasyon alanlarına geliş nedenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çizelge 4.37.Zaman engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	9,192	5	1,838	1,144	,336
Grup içi	947,915	590	1,607		
Toplam	957,107	595			

Zaman engeli alt boyutu incelendiğinde park ve rekreasyon alanlarına geliş nedenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Çizelge 4.38.Arkadaş engeli alt boyutuna göre ANOVA testi sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	19,835	5	3,967	2,375	,038
Grup içi	985,424	590	1,670		
Toplam	1005,259	595			

Arkadaş engeli alt boyutu incelendiğinde park ve rekreasyon alanların geliş nedenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Analizler sonucunda ortaya çıkan farklılaşmanın kaynağını bulmak amacıyla ileri analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarına göre arkadaş engeli alt boyutunda farklılaşma park ve rekreasyon alanlarına köpek gezdirme için gelen katılımcıların puan ortalamalarının ($X=3,82$) park ve rekreasyon alanlarına çocuklarla oyun için gelen katılımcıların puan ortalamalarından ($X=2,89$) yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

BÖLÜM V

5. TARTIŞMASONUÇ ve ÖNERİLER

5.1 Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde, araştırma sonuçlarından elde edilen bulgular ışığında varılan sonuçlara yer verilmiş ve bu sonuçlara bağlı kalınarak önerilerde bulunulmuştur.

Teknolojinin gelişmesi, bireyin yaşamına ve iş hayatına kolaylıklar getirmiştir. Bu kolaylıklar bireyin daha az hareket etmesine yol açmış ve birey bir çok fizyolojik bozukluk ve psikolojik rahatsızlıkla karşı karşıya kalmıştır. Birey ise bu rahatsızlıklardan kurtulmak ve daha keyifli vakit geçirmek için rekreasyonel faaliyetlere yönelmiştir. Avrupada yerel yönetimler rekresasyonel faaliyetlere oldukça önem vermekte ve bu yönde çalışmalarını geliştirmektedirler (Gümüş. 2016).

Her birey değişik zaman ve değişik mekanlarda bir birinden farklı rekreasyonel etkinlik tercih edebilmektedir (Yılmaz. 2006). Yapılan çalışmalar cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, eğitim düzeyi, sağlık durumu ve meslek gibi demografik bilgilerin ve içinde bulunulan toplumun kültürel yapısı, ekonomik gelişmişliği, sosyol çevresi vb. unsurların da bireyin hangi rekreasyonel aktiviteyi seçeceğini yönünde bilgi vermektedir(Gümüş. 2016).

Gaziantep ilinde rezidanslarda kalan öğrencilerden; kadınlar serbest zamanlarında kitap okumayı erkeklerin ise internet kullanmayı daha çok tercih ettikleri belirtilmektedir.Serbets zamanlarında spor yapma durumlarına bakıldığında ise kadınlar pek spor yapmazken erkeklerin futbol oynadığı ifade edilmektedir. (Öztürk, 2016).

Bu çalışmada park ve rekreasyon alanı katılım engellerinde etkili olan faktörler incelendiğinde “Güvenlik Engeli” “Zaman Engeli”, “Spor Alanı Engeli”, “Bireysel Engel ve “Arkadaş Engeli” alt boyutlarında olduğu anlaşılmaktadır.

Katılımcıların park ve rekreasyon alanlarına katılımlarını engelleyen maddelerin alt boyutlarının **cinsiyetlerine göre** anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla t testi yapılmıştır. T testi sonuçları aşağıda belirtilmiştir.

Araştırma kapsamında cinsiyet değişkeninin park ve rekreasyon alanları katılım engellerinde erkek ve kadın katılımcıların bireysel engel (Çizelge 4.10), zaman engeli (Çizelge 4.12) ve arkadaş engeli (Çizelge 4.13) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı, ancak spor alanı engeli (Çizelge 4.11) ve güvenlik engeli (Çizelge 4.9) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Bu da kadınların erkeklere oranla park ve rekreasyon alanlarında kendilerini daha güvensiz hissettikleri ve spor alanlarında ki aletleri erkeklere göre daha az ve yetersiz buldukları anlamına gelmektedir. Rekreasyon ve park alanlarının kullanımında güvenliğin önemli bir engel olduğu bazı çalışmalarda ifade edilmiştir (Scott ve Jackson, 1996; Francis, 1988).

Katılımcıların park ve rekreasyon alanlarına katılımlarını engelleyen maddelerin alt boyutlarının **yaş gruplarına göre** anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçları aşağıda belirtilmiştir.

Araştırma kapsamında yaş değişkeninin park ve rekreasyon alanları katılım engellerinde güvenlik engeli (Çizelge 4.14), spor alanı engeli (Çizelge 4.16), zaman engeli (Çizelge 4.17) ve arkadaş engeli (Çizelge 4.18) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı, ancak bireysel engel (Çizelge 4.15) alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Bu bulgu orta yaş altı bireylerin orta yaş ve üzeri bireylere oranla park ve rekreasyon alanlarına katılmada daha çok bireysel engelle karşılaştıklarını göstermektedir. Alexandris ve Carroll (1997) 18-25 yaş grubunda bulunan kişilerin rekreatif etkinliklere katılımlarında kendilerinden yüksek yaş gruplarına göre daha çok engelle karşılaştıklarını ifade etmişlerdir.

Torkildsen (2005) yaş faktörünün bireylerin rekreasyonel faaliyetlere katılımlarında etkili bir değişken olduğunu ifade etmekle beraber kişilerin yaşlarının ilerlemesi ile rekreasyonel etkinliklere katılımlarının azalacağını, dolayısıyla yaş faktörünün rekreasyonel faaliyetler katılmayı kısmen de olsa engelleyebileceğini belirtmiştir.

Keskin, Akova ve Öz (2015) insanların rekreasyonel faaliyetlere katılmalarında yaş değişkeninin anlamlı bir farklılığa yol açmadığını ifade etseler de daha önceden yapılan çalışmalarda yaş değişkeninin katılımı engellediğini gösterir kaynaklar vardır. (Jockson ve Henderson, 1995; Mowen, Payne ve Scott, 2005; Akt., Zanon ve diğ.) rekreasyonel faaliyetlere katılımında yaşın, engelleyici bir etkisinin olduğunu ifade etmektedirler. Akgül (2011) ise bireylerin rekreasyonel faaliyetlere yönelik tutumların

yaşa göre değişebileceğini ifade etmiştir. Alexandris ve Carroll (1997) 18-25 yaş grubunda bulunan bireylerin rekreasyonel faaliyetlere katılımlarında daha yüksek yaş gruplarına göre daha çokengell karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. 38-55 yaş aralığındaki kişilerin ileri yaşlara bağlı olarak fiziksel aktivitelerinin azalması ile kolon kanseri, kardiyovasküler hastalıklar, obezite vb. hastalıklarla arasında doğrudan bir ilişki olduğu belirtilmektedir (Soyuer F. ve Soyuer A., 2008). Buna bağlı olarak orta yaş altındaki bireylerin fiziksel aktivite konusunda orta yaş ve üzeri bireylere göre daha sağlıklı, aktivitelere katılma konusunda daha istekli ve uygun oldukları söylenebilir.

Katılımcıların park ve rekreasyon alanlarına katılımlarını engelleyen maddelerin alt boyutlarının **eğitim durumlarına göre** anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçları aşağıda belirtilmiştir.

Araştırma kapsamında eğitim durumları değişkeninin park ve rekreasyon alanları katılım engellerinde güvenlik engeli (Çizelge 4.19) ve zaman engeli (Çizelge 4.22) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı, ancak bireysel engel (Çizelge 4.20), spor alanı engeli (Çizelge 4.21) ve arkadaş engeli (Çizelge 4.23) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Farklılaşmanın kaynağını bulmak amacıyla ileri analiz olarak Tukey testi yapılmıştır.

Tukey testi sonuçlarına göre bireysel engel alt boyutunda farklılaşma ilköğretim mezunlarının puan ortalamalarının ($X=3,17$) üniversite mezunlarının puan ortalamalarından ($X=2,39$) yüksek olduğu ve lise mezunlarının puan ortalamalarının ($X=2,97$) ise üniversite mezunlarının puan ortalamalarından daha yüksek olduğu görülecektir. Bu bulgu ilköğretim mezunu bireylerin üniversite mezunu bireylere oranla rekreasyon alanına katılımda daha fazla bireysel engelle karşılaştıkları göstermektedir. Bu durumun ortaya çıkması eğitim seviyesi ilköğretim olan bireylerin alışılmış günlük programlarını bozmak istememelerini, eğitim seviyesi üniversite olan bireylere oranla daha fazla önemsedikleri şeklinde yorumlanabilir. Spor alanı engeli alt boyutundaki farklılaşma ilköğretim mezunlarının puan ortalamalarının ($X=3,38$) ortaokul mezunlarının puan ortalamalarından ($X=2,75$) yüksek olduğu ve lise mezunlarının puan ortalamalarının ($X=3,38$) ise ortaokul mezunlarının puan ortalamalarından yüksek olduğu görülecektir. Bu bulgu ilköğretim mezunu bireylerin ortaokul mezunu bireylere oranla park rekreasyon alanına katılımda daha fazla spor alanı engeli ile karşılaştıklarını göstermektedir. Bu durumun ortaya çıkması eğitim seviyesi ilköğretim olan bireylerin rekreasyon alanında-

ki spor aletlerinin bakımsız ve yetersiz olmamasını, rekreasyon alanının kendine istediği faaliyetleri sunmasını, eğitim seviyesi ortaokul olan bireylere oranla daha fazla önemsedikleri şeklinde yorumlanabilir. Arkadaş engeli alt boyutunda farklılaşma, ilkokul mezunlarının puan ortalamalarının ($X=3,13$) üniversite mezunlarının puan ortalamalarından ($X=2,54$) yüksek olduğu ve lise mezunlarının puan ortalamalarının ($X=3,07$) ise üniversite mezunlarının puan ortalamalarından yüksek olduğu görülecektir. Bu bulgu ilköğretim mezunu bireylerin üniversite mezunu bireylere oranla rekreasyon alanına katılımında daha fazla arkadaş engeli ile karşılaştıklarını göstermektedir.

Temir ve Gürbüz (2012) rekreasyonel faaliyetlere katılımında eğitim seviyesi düşük bireyleirn eğitim seviyesi yüksek olan bireylere oranla daha fazla engel ile karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Aynı şekilde Doğaner (2013) rekreasyonel faaliyetlere katılımın eğitim düzeyi ile bağlantılı olduğunu ifade etmiştir. Aşıkutlu (2008) park ve rekreasyonel alanların kullanımındaki engelleri eğitim seviyesine göre değiştiğini ifade ederken; Searle ve Jackson (1985) yaptıkları bir araştırmada eğitim seviyesi yükseldikçe engelleyicilerin etkisinin azaldığını ortaya koymuşlardır.

Katılımcıların park ve rekreasyon alanlarına katılımlarını engelleyen maddelerin alt boyutlarının **medeni durumlarına göre** anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçları aşağıda belirtilmiştir.

Araştırma kapsamında medeni durumlarına göre değişkeninin park ve rekreasyon alanları katılım engellerinde güvenlik engeli (Çizelge 4.24) ve spor alanı engeli (Çizelge 4.26) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı, ancak bireysel engel (Çizelge 4.25), zaman engeli (Çizelge 4.27) ve arkadaş engeli (Çizelge 4.28) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Farklılaşmanın kaynağını bulmak amacıyla ileri analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarına göre bireysel engel alt boyutunda farklılaşma evli ve çocuklu katılımcıların puan ortalamalarının ($X=3,00$) bekar ve çocuksuz katılımcıların puan ortalamalarından ($X=2,29$) yüksek olduğu, evli ve çocuksuz katılımcıların puan ortalamalarının ($X=2,97$) bekar ve çocuksuz katılımcıların puan ortalamalarından ($X=2,29$) yüksek olduğu, bekar ve çocuklu katılımcıların puan ortalamalarının ($X=3,80$) bekar ve çocuksuz katılımcıların puan ortalamalarından ($X=2,29$) yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu evli ve çocuklu bireylerin diğer bireylere oranla park rekreasyon alanına katılımında daha fazla bireysel engel ile karşıla-

tıklarını göstermektedir. Ardahan ve Lapa (2011) araştırmalarında evliliğin rekreasyonel etkinliklere katılımı olumlu etkilemediğini belirtmişlerdir.

Zaman engeli alt boyutu ile herhangi bir alt grup arasında anlamlı fark sonucu bulunamamıştır. Bunun sebebinin p değerinin anlamlılık sınırının hemen altında olması olduğu düşünülmektedir. Arkadaş engeli alt boyutunda farklılaşma bekar ve çocuklu katılımcıların puan ortalamalarının ($X=4,28$) evli ve çocuksuz katılımcıların puan ortalamalarından ($X=3,11$) yüksek olduğu, bekar ve çocuklu katılımcıların puan ortalamalarının ($X=4,28$) evli ve çocuklu katılımcıların puan ortalamalarından ($X=3,01$) yüksek olduğu, bekar ve çocuklu katılımcıların puan ortalamalarının ($X=4,28$) bekar ve çocuksuz katılımcıların puan ortalamalarından ($X=2,53$) yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu bekar ve çocuklu bireylerin diğer bireylere oranla park rekreasyon alanına katılımında daha fazla arkadaş engeli ile karşılaştıklarını göstermektedir.

Katılımcıların park ve rekreasyon alanlarına katılımlarını engelleyen maddelerin alt boyutlarının **spor yapma sıklıklarına göre** anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçları aşağıda belirtilmiştir.

Araştırma kapsamında spor yapma sıklıklarına göre değişkeninin park ve rekreasyon alanları katılım engellerinde güvenlik engeli (Çizelge 4.29), zaman engeli (Çizelge 4.32) ve arkadaş engeli (Çizelge 4.33) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı, ancak bireysel engel (Çizelge 4.30) ve spor alanı engeli (Çizelge 4.31) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Farklılaşmanın kaynağını bulmak amacıyla ileri analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarından bireysel engel ile herhangi bir alt grup arasında anlamlı fark sonucu bulunamamıştır. Bunun sebebinin p değerinin anlamlılık sınırının hemen altında olması olduğu düşünülmektedir. Spor alanı engeli alt boyutunda farklılaşma 1-2 gün spor yapan katılımcıların puan ortalamalarının ($X=3,33$) 3-4 gün spor yapan katılımcıların puan ortalamalarından ($X=3,03$) yüksek olduğu görülecektir. Bu bulgu daha az spor yapan bireylerin daha çok spor yapan bireylere oranla park ve rekreasyon alanlarında daha fazla spor alanı engeli ile karşılaştıkları söylenebilir.

Katılımcıların park ve rekreasyon alanlarına katılımlarını engelleyen maddelerin alt boyutlarının park ve rekreasyon alanlarına **geliş nedenlerine göre** anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçları aşağıda belirtilmiştir.

Araştırma kapsamında geliş nedenlerine göre değişkeninin park ve rekreasyon alanları katılım engellerinde güvenlik engeli (Çizelge 4.34),spor alanı engeli (Çizelge 4.36)ve zaman engeli (Çizelge 4.37) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı, ancak bireysel engel (Çizelge 4.35) ve arkadaş engeli (Çizelge 4.38) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Farklılaşmanın kaynağını bulmak amacıyla ileri analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarından güvenlik engeli alt boyutu ile herhangi bir alt grup arasında anlamlı fark sonucu bulunamamıştır. Bunun sebebinin p değerinin anlamlılık sınırının altında olmakla birlikte yine de yüksek sayılabilecek bir değer olması olduğu düşünülmektedir.Arkadaş engeli alt boyutunda farklılaşma park ve rekreasyon alanlarına köpek gezdirmek için gelen katılımcıların puan ortalamalarının ($X=3,82$) park ve rekreasyon alanlarına çocuklarla oyun için gelen katılımcıların puan ortalamalarından ($X=2,89$) yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

5.2 Öneriler

“Güvenlik Engeli” ve “Spor Alanı Engeli” faktörü başta kadınlar olmak üzere erkek katılımcılarda da rekreasyon alanı katılım engelinde önemli faktör olarak görülmektedir. Park ve rekreasyon alanlarına katılımını engelleyen güvenlik faktöründe; suç meyilli kişilerin, alkol tüketenlerin ve evsizlerin park ve rekreasyon alanlarına gelmesi, Soyulma, fiziksel saldırı ve cinsel saldırı korkusu, nedeniyle bireylerin park ve rekreasyon alanlarını daha aktif kullanmalarına engel teşkil ettiğinden bu engelleri en aza indirmek amacıyla aşağıdaki tedbirle alınabilir.

* Park ve rekreasyon alanları ile çevresindeki güvenlik kameralarının sayısı çoğaltılabilir,

* Rekreasyon ve park alanlarında aydınlatmaların artırılması,

* Park ve rekreasyon alanlarında 7 gün 24 saat güvenlik personelinin bulunulması,

* Park ve rekreasyon alanlarına madde bağımlıları, suç işleme potansiyeli olanlar tarafından amacı dışında kullanılmasının önlenmesi,

Ayrıca yerel yönetimler ve bazı özel kuruluşlar tarafından yaptırılan park ve rekreasyon alanlarına bireylerin hangi sebeplerden dolayı geldikleri ile ilgili analiz sonuç-

ları incelendiğinde en fazla geliş sıklığı sırasına göre; Çocukların oyun oynaması, yürüyüş, koşu ve piknik amaçlı geldikleri görülmektedir. Bu nedenden dolayıdır ki yerel yönetimler park ve rekreasyon alanı planlarken; çocuk oyun parkları, koşu parkurları, piknik alanları vb. alanların yapımına önem vermeleri önerilmektedir.

Yerel yönetimler ve bazı özel kuruluşlar tarafından yapılan veya planlanan park ve rekreasyon alanlarından bireylerin en iyi şekilde yararlanması için park ve rekreasyon alanlarına katılımı engelleyen unsurların en iyi şekilde bilinmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Abadan, N., 1966 Üniversite öğrencilerinin serbest zaman faaliyetleri, *BZD Semineri HSEK Yayını*; İstanbul, 12.
- Ağılönü, A., Mengütay, S., 2009, Yerel yönetimlerde rekreasyon hizmetleri ve model belirleme, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 292-301.
- Akgül, B. M. (2011). Farklı kültürlerdeki bireylerin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi: Ankara-Londra örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*.
- Alexandris, K., Carroll, B., 1997, Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation results from a study in Greece. *Leisure studies*, 16, 107, 125.
- Ardahan, F., Lapa Yerlisu T. (2011). Açık alan rekreasyonu: Bisiklet kullanıcıları ve yürüyüşçülerin doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 8 (1), 1327-1341.
- Aslan, N., 2005 Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Eğilimi, Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Karşılaştırmalı Bir Araştırma, 2. Baskı, *Ege Üniversitesi Yayınları*, İzmir
- Balcı, V., 2003, Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması, *Milli Eğitim Dergisi*, 158, 161-173.
- Baltaş, Z., 2012 Baltaş A., Stres ve Başa Çıkma Yolları, 28. Baskı, *Remzi Kitabevi*, İstanbul.
- Bayrakçı Tunay, V., 2008, Hacettepe Üniversitesi - Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara.
- Başaran, İ., 2008, Kent ve yerel yönetim, *Okutan Yayıncılık*, İstanbul.
- Branca, F., Nıkogosian, H., Lobstem, T., 2007, The Challenge of Obesity in the WHO European Region and the Strategies for Response. WHO EUROPE. Denmark
- Büyüköztürk, Ş., 2006, Veri Analizi El Kitabı. *Pegem A Yayıncılık*:Ankara
- Büyüköztürk, Ş., 2011, Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. *Pegem A Yayıncılık*:Ankara
- Can, A., 2014, SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi. *Pegem A Yayıncılık*:Ankara
- Crawford, D., Jackson, E., Godbey, G., 1991. A hierarchical model of leisure constraints. *Leisure Sciences*, 13, 309-320.

- Culp, R.,H., 1998, “Adolescent Girlsand Outdoor Recreation: A Case Study Examining-Constraintsand Effective Programming”, *Journal of Leisure Research*, 30(3), 356-379.
- Demirel, M., 2009, *Rekreasyonel Etkinliklere Katılım ve Çevresel Duyarlılık*. Yayınlanmış Doktora Tezi, *Gazi Üniversitesi*; Ankara,17.
- Erbesler, A., 1987, *İş Gücünün Zaman Kullanımı ve İş Verimliliğinin Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörler*. *Milli Produktivite Merkezi Yayınları*: 350, 10, Ankara
- Eşbah, H., 2006, Aydın’da Kent Parklarının Bazı Ekolojik Kalite Kriterleri Yönünden İrdelenmesi, *Ekoloji Dergisi*, 15(58): 42-48.
- Francis, M., 1988,Negotiating between children and adult design values in openspace projects. *DesingStudies*, 9 (2), 67-75.
- Gibson, J.,Wood, I., 2000,Vocational A-level leisure and recreation. England: Longman, *Pearson Education Limited*.
- Gülbahçe, Ö., 1996. Boş zamanları değerlendirme alışkanlıkları (Türkiye örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, *Atatürk Üniversitesi*, Erzurum.
- Gümüş, H., 2012, Fiziksel aktivite için park ve rekreasyon alanlarına gelen kullanıcıların mekân seçimini ve aktiviteye katılımını etkileyen faktörler. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*, Ankara.
- Hazar, A., 2003, *Rekreasyon ve Animasyon*, 2. Baskı, *Detay Yayınları*, Ankara.
- Hekim, M. 2014, Küresel Bir Sorun Olan Hareketsiz Yaşam Tarzının Ortaya Çıkardığı Sağlık Sorunları ve Hareketsiz Yaşam Tarzından Kaynaklanan Sağlık Sorunlarının Önlenmesinde Fiziksel Aktivitenin Önemi II. *Uluslararası Davraz Kongresi Tam Metin Kitabı*, 5-8 Haziran Ankara.
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime= 25 Mart 2018
- Jackson, E. L.,Henderson, K. A. (1995). Gender-basedanalysis of leisure constraints. *Leisure Sciences*, 17, 31–51.
- Kabağaç, S.,Alova E., 1995, Latince –Türkçe Sözlük, *Sosyal Yayınlar*, Ankara.
- Karaküçük, S., 1999, *Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme*. 3. Baskı, *Gazi Kitabevi*,56-305, Ankara.
- Karaküçük, S., 2005, *Rekreasyon*, 5. Basım, *Gazi Kitabevi*, Ankara, 3.
- Karaküçük, S., 2008, *Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme)*, 6.Baskı, *Gazi Kitabevi*, Ankara, 1-121.
- Karaküçük, S., Gürbüz, B. (2007). *Rekreasyon ve kent(li)leşme*.Ankara: *Gazi Kitabevi*, Ankara.

- Kathleen, A. C. (1996). *Recreation and leisure*. U.S.A.:Calicornia.
- Kılbaş, Ş., 2001, *Rekreasyon. Anaca Yayınları*, 1.Baskı, Aralık, Adana, 20-149
- Kılbaş, G., 2010, *Rekreasyon boş zamanı değerlendirme (4.Baskı)*. Ankara: *Gazi Kitabevi*.
- Koçyiğit, M., Yıldız, M., 2014, *Yerel yönetimlerde rekreasyon uygulamaları: Konya örneği. International Journal of Science Culture and Sport. (2)*, 211-223.
- Koparan, Ş., Öztürk, F., 2002, *Uludağ Üniversitesi Personelinin Üniversite Sportif Olanaklarından Yararlanma Düzeyleri, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 242
- Kraus G.R., 1985, *Recreation Program Planning Today, Scott Foresmanand Company, London*, 164
- Kraus, R., 1998, *Recreation And Leisure in Modern Society, 5th. Edition Jonesand Bartlett Publishers, Boston/London*.
- Keskin, M., Akova, O., Öz, M. (2015). *Turizm eğitimi alan öğrencilerin rekreasyoneletkinliklere katılımlarının önündeki engellerin belirlenmesine yönelik bir çalışma. Journal Of Recreationand Tourism Research. 2 (4)*, 37-45.
- Kenneth, R. (2006). *Leisure in Contemporary Society. Second Edition. USA: CABG Publishing*.
- Lee, B. K., Shafer, C. S. (2002). *The dynamic nature of leisure experience: An application of affect control theory. Journal of Leisure Research. 3. Quarter, 34 (3)*, 290.
- Leighfield, M., 2001, *Boş zaman toplumu için bilgi. Demiray U (Çev), Aylık Turizm ve Kültür Sanat Dergis*, 7-10.
- Mackenzie, R., A., 1985, *Zaman Tuzağı – Zamanı Nasıl Denetlersiniz, Çev., Yakut GÜNER, İlgı Yayıncılık. İstanbul*.
- Mansuroğlu, S., 2002, *Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Özellikleri ve Dış Mekan Rekreasyon Eğilimlerinin Belirlenmesi, Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 15(2), 53-62, Antalya.
- Manfredo, M. J., Driver, B. L., Tarrant, M. A. (1996). *Measuring leisure motivation: Ameta-analysis of the recreation experience preference scales. Journal of Leisure Research. 3. Quarter. 28 (3)*, 188.
- Mowen, A. J., Payne, L. L., Scott, D. (2005). *Change and stability in park visitation constraints revisited. Leisure Sciences, 27*, 191-204.
- Nahas, M.V., Goldfine, B., Collins, M.A., 2003, *Determinants of physical activity in adolescents and young adults: the basis for high school and çölle gephyicl education to promote active lifestyles. Physical Educator. 60(1):42-56*

- Özdemir, S.A., 2006, Türkiye Taş Kömürü Kurumu Genel Müdürlüğünde Çalışan Yer Altı İşçilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının Belirlenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
- Özgen, H., ve Doğan, S., 1997, Zaman Yönetiminde Yeni Yönetim ve Organizasyon Yaklaşımları, *Standard Dergisi*, Mayıs.
- Öztürk, M., 2005, Üniversitede Eğitim-Öğretim Gören Öğrencilerde Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketinin Geçerliliği Ve Güvenirliği Ve Fiziksel Aktivite Düzeylerinin Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*.
- Öztürk, H. ve Taner, H.H., 2014, Gaziantep Emniyet Müdürlüğü Çevik Kuvvet Amirliğinde Görevli Polislerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları, *International Journal of Science Culture and Sport*, ISSN : 2148-1148, 424-431
- Öztürk, H., ve Çetintaş, M., 2015, The Determination and Investigation of Evaluation Habits of The People Playing Football in AstroPitches on Their Leisure Time, *International Journal of Science Culture and Sport (Int.JSCS)*, 359-369
- Öztürk, H., 2015, Opinion and expectation of the community who come to the parks for doing sports (Applications in Gaziantep), *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 17(2), 21-26
- Öztürk, H., 2016 The role of sports in kindergarten teachers' recreational habits, *Educational Research and Reviews*, 11, 114-119
- Öztürk, H., 2016, Recreation Habits Of The Students Staying At Residence, *The Online Journal of Recreation and Sport*, 5(1), 22-33
- Öztürk, H., 2016, The Obstacles Affecting Shopping Center Employees' Participation in Recreational Activities, *Journal of Social, Sciences*, 47(1), 41-48
- Özer, D., Baltacı, G., 2008, Hacettepe Üniversitesi-Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara.
- SB(Sağlık Bakanlığı)., 2014, Türkiye Fiziksel Aktivite Rehberi, 2. Baskı, *Kuban Matbaacılık Yayıncılık*, 6
- Scott, D., Jackson, E. L., 1996, Factors that limit and strategies that might encourage people's use of public parks. *Journal of Park and Recreation Administration*. 14, 1-17.
- Shinew, K.J., Floyd M.F., Parry, D., 2004, Understanding the relationship between race and leisure activities and constraints, *Exploring an Alternative Framework Leisure Sciences*, 181, 199
- Soyuer F. Soyuer, A. (2008). Yaşlılık ve Fiziksel Aktivite. *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 15 (3), 219-224.

- Şanlı, E. 2008, Öğretmenlerde Fiziksel Aktivite Düzeyi – Yaş, Cinsiyet ve Beden Kitle İndeksi İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: *Gazi Üniversitesi*.
- Tezcan, M.,1985, Ülkemizde Orta Öğrenim Gençliği Açısından Boş Zamanların Değerlendirilmesi, *Türk Dili*, 398, 117- 119.
- Türkiye Fiziksel Aktivite Rehberi 2014, Türkiye Fiziksel Aktivite Rehberi” Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, *Sağlık Bakanlığı Yayın No:940*, Ankara.
- Torkildsen, G., 2005, Leisure and Recreation Management. (5th Edition). *Routledge. Taylor and Francis Group*, NewYork, 10-100.
- Torkildsen, G., 1996, Leisure and recreation management, *Chapman&Hall*, London
- Torkildsen, G., 1999, Leisure And Recreation Management. 4th Edition. *E &Fn Spon Press* London.
- Türk Dil Kurumu [TDK], (2016). *Park*.
- Uzun, G.,Altunkasa, M.F., 1997, Rekreatyonel Planlamada Arz ve Talep, *Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayını*, No:6, Adana.
- Yazıcı, M., 1998, Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma (Atatürk Üniversitesi örneği), Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı*.
- Yazgan, S. D.E.Ü., 1992, Buca Eğitim Fak. Beden Eğ. ve Spor Böl. Öğretim Görevlisi *Manisa, Eğitim Bilimleri Dergisi*, Buca Eğitim Fak. Yayın Organı
- Yılmaz, G., 2007,Rekreatyon Faaliyetlerinin Yönetim Ve Organizasyonu, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Antalya.
- Yılmaz, R.,2006, Saroz Körfezi'nin Turizm Ve Rekreatyonel Kullanım Potansiyeli Üzerinebir Araştırma,*Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, A (1), 124-135.
- Yüksel, H.B., 2002, Sporun kitlelere yaygınlaştırılmasında kitle iletişim araçlarının yeri ve önemi, Yüksek Lisans Tezi, *Gazi ÜniversitesiSosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.
- Zorba, E., ve Ark., 2006, Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi (Muğla Üniversitesi Örneği),9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, Muğla.
- Zanon, D.,Doucouliagos, C., Hall, J., Lockstone-Binney, L. (2013). Constraintsto park visitation: A meta-analysis of north Amerikan studies. *LeisureSciences*, 35:475-493.

Wolch, J., Zang, J. (2004). Beachrecreation, cultural diversity and attitudes toward nature. *Journal of Leisure Research*, 36 (3), 414-443.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Fatih ARMUTCU
 Uyuđu : T.C.
 Doğum Yeri ve Tarihi : BAYAT 18.01.1988
 Telefon : 553 619 99 63
 Faks : -
 e-mail : ftharmtcu@gmail.com

EĞİTİM

Derece	: Adı, İlçe, İl	Bitirme Yılı
Lise	: Farabi Lisesi	2005
Üniversite	: Gaziantep Üniversitesi	2014
Yüksek Lisans	: Batman Üniversitesi	2018
Doktora	: -	

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görevi
2014	DolphinAcedemy	Eđitmen
2015	Dolphin Academy	Koordinatör
2016	Dolphin Academy	Koordinatör
2016	M.E.B	Ücretli Öğretmen
2017	M.E.B	Ücretli Öğretmen
2017	Dolphin Academy	Koordinatör
2017	M.E.B	Öğretmen
2018	M.E.B	Öğretmen

UZMANLIK ALANI

YABANCI DİLLER

BELİRTMEK İSTEĞİNİZ DİĞER ÖZELLİKLER

YAYINLAR*

European Journal of Physical Education and Sport Science Volume 3,Issue 6, 2017

EXPECTATIONS OF PARENTS WHO ARE SENDING

THEIR CHILDREN TO SWIMMING SPORTS

EKLER

EK:1**Değerli Katılımcı;**

Belediyeler tarafından yapılan park alanlarını kullanımında etkili olabileceği düşünülen bazı ifadelere yer verilmiştir. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece bilimsel araştırma kapsamında kullanılacaktır. Göstereceğiniz ilgi ve özene şimdiden teşekkür ederim. Lütfen sizce uygun olan cevap seçeneğini (x) işaretleyiniz.

Fatih ARMUTCU

- 1) **Yaşınız:** 18-24 25-31 32-38 39 yaş ve üzeri
- 2) **Cinsiyetiniz:** Kadın Erkek
- 3) **Eğitim Durumunuz:** İlkokul Ortaokul Lise Üniversite ve üstü
- 4) **Medeni Durumunuz:** Evli Çocuklu Evli Çocuksuz Bekâr Çocuklu Bekâr Çocuksuz
- 5) **Hususi aracınız var mı?** Evet Hayır
- 6) **Park ve/veya Rekreasyon alanında spor yapma sıklığınız haftada kaç gündür?**
 1-3 2-4 5 ve üzeri
- 7) **Park ve/veya Rekreasyon alanına geliş nedeninizi,**
 Bisiklet Çocuklarla oyun Koşu Köpek gezdirme Piknik Yürüyüş
- 8) **Genel olarak, sağlık durumunuzu nasıl değerlendirirsiniz?**
 Kötü Fena değil Emin değilim İyi Çok iyi Mükemmel

Sizin, park alanlarına sıklıkla katılımınızı engelleyen, ifadelere ne kadar katıldığınızı; “kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum, kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinden birini işaretleyerek belirtiniz.

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	Suçta meyilli kişilerin buraya gelmesi	1	2	3	4	5
2.	Alkol tüketenlerin bulunması	1	2	3	4	5
3.	Evsizlerin bulunması	1	2	3	4	5
4.	Soyulma korkusu	1	2	3	4	5
5.	Fiziksel saldırı korkusu	1	2	3	4	5
6.	Cinsel saldırı korkusu	1	2	3	4	5
7.	Program zamanlarının uygun olmaması	1	2	3	4	5
8.	Boş zaman yetersizliği	1	2	3	4	5
9.	Boş zaman saatlerinin uygun olmaması	1	2	3	4	5
10.	Arkadaşlarının bu tür etkinliklere katılmaktan hoşlanmaması	1	2	3	4	5
11.	Beraber gelecek kimsenin olmaması	1	2	3	4	5
12.	Arkadaşlarının zamanının olmaması	1	2	3	4	5
13.	Alanın, istediğim faaliyetleri sunmaması	1	2	3	4	5
14.	Spor aletlerinin bakımsız olması	1	2	3	4	5
15.	Spor aletlerinin yetersiz olması	1	2	3	4	5
16.	Rekreasyon alanlarıyla çok ilgili olmamak	1	2	3	4	5
17.	Alışılmış günlük programı bozmak istememek	1	2	3	4	5
18.	Dermansızlık/ enerjisizlik	1	2	3	4	5

Kontrol Edilecek Hususlar	Evet	Hayır
Sayfa yapısı uygun mu?	X	
Şekil ve çizelge başlık ve içerikleri uygun mu?	X	
Denklem yazımları uygun mu?	X	
İç kapak, onay sayfası, tez bildirim, özet, abstract, ön-söz ve/veya teşekkür uygun yazıldı mı?	X	
Tez yazımı; Giriş, Kaynak Araştırması, Materyal ve Yöntem (veya Teorik Esaslar), Araştırma Bulguları ve Tartışma, Sonuçlar ve Öneriler sıralamasında mıdır?	X	
Kaynaklar soyadı sırasına göre verildi mi?	X	
Kaynaklarda verilen her bir yayına tez içerisinde atıfta bulunuldu mu?	X	
Kaynaklar açıklanan yazım kuralına uygun olarak yazıldı mı?	X	
Tez içerisinde kullanılan şekil ve çizelgelerde kullanılan ifadeler Türkçe'ye çevrilmiş mi? (Latince ve Özel kelimeler hariçtir)	X	
Tezin içindekiler kısmı, tez içerisinde verilen başlıklara uygun hazırlanmış mı?	X	
[†] Tez Önerisi Formunun (FBE Form 22) ilk sayfası ile birlikte materyal ve yöntem kısımlarını içeren sayfaların fotokopisini tezinizin içindekiler sayfasından önce telli zımbalı formda koydunuz mu?	X	

Yukarıdaki verilen cevapların doğruluğunu kabul ediyorum.

Unvanı Adı SOYADI

İmza

Öğrenci : Fatih ARMUTCU

.....

Danışman : Doç. Dr. Cengiz TAŞKIN

.....

Tez tesliminde enstitü web sayfası veri tabanında yayınlanmasına **izin veriyorum /vermiyorum**.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Bu tez B.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygundur.

Onaylayan Adı SOYADI

Tarih

İmza

.....

*Seminer, Yüksek Lisans ve doktora tezleri SBE tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanmalıdır. Tezler SBE'ne teslim edilmeden önce yukarıdaki kontrol listesi öğrenci ve danışman tarafından imzalanmalıdır. Bu sayfa tez teslimi esnasında en üst sayfa olarak verilmelidir.

*Tez ilk savunmaya sunulduğunda spiral cilt veya clip dosya formunda SBE teslim edilmelidir.

[†]Bu bilgi Jüri Önerisi Formu(SBE Form 8) ile birlikte Enstitüye verilen nüshada da olmalıdır. Ayrıca, görevlendirilen Jüri Üyelerine de gönderilmelidir.